

Kifogástalan ifjú
arezsint
On csak a
Kielhauser H.-féle
**GLYCERIN-
CRÈME**
Párisi hölgypor

és az elismert jószág szappanok használata által ér el
Raktár: **Török József** gyógyszerész, Budapest.

Azonkívül kapható minden gyógyszerárban, drogistánál és illatszertárban.

Czerny-féle híres és elismert készítményei.

Osan-szájvíz-esszencia, 1 üveg 1 kor. 76 fill. Osan fogpor, 1 dobo: 88 fill. Oriental. Rosenmilch (Keleti rózsatej) 1 üveg 2 kor., hozzá a Balsamszappan 60 fill. Tanningene (hajfestőszere) sötétszöke barna és fekete szízekben, ára egy üvegnek 6 korona. **ANTON J. CZERNY**, Wien XVII., Carl Ludwigstr. 6. Főraktár: **Török József** gyógyszerár, Budapest, VI., Király-u. 12., továbbá minden gyógytárban és illatszertárban.

A 20 év óta ismert és kedvelt
Szőrirtőszere (Epilatoire),
mely teljesen kírja a
szőrt az arezból
a kását, a kartól stb. most meg lett javítva és hatása gyorsabb, mint azelőtt volt. Teljes jótállás. Ára 1 kis üvegnek 5 frt, 1 nagy üvegnek 10 frt.

Fischer Róbert
a vegytan tudora és szépségápolás
Wien, I., Habsburgergasse 4.

Füzetek, melyek az osztr. és az egyes különlegességek használatáról szólnak, ingyen és bérmentve küldetnek. A készítmények árátalmatlanságáról szóló bizonyítványok hátrétek bérmentve állanak egy színdén czermű készítménytanító levél minden világtól. Feltájtás és szépségápolás ügyekben nyújtan adatok, levélben is.

Párisi hajápolási szerek!

- **Viola** hajfajtalító-tej. Teljesen ártalmatlan kitűnő hatáscsere. 1 üveg ára 1 korona.
- **Viola** hajszesz. A haját leggyorsabbá és selymesebbé teszi, mert is ennek alkalmazásánál a haj károsodását nem kell tartani. 1 üveg ára 1 korona.
- **Viola** Tanno-chinin-pomádé. A haj ápolására szolgáló kitűnő hatású gyógyszer. 1 tégelynek ára 1 korona.
- **Viola** antiszeptikus fogpor. Egy doboz ára 60 fillér. — Kapható 60 fillér.
- **Viola** antiszeptikus fogvíz. Egy üveg ára 60 fillér. — Kapható 60 fillér.

GEML-féle gyógytárban az "Arany kereszt" alatt.
Temesvár, Belváros, Losonczy-tér.

D' Leras
VAS PHOSPHÁT

Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és csontok legfontosabb elemeit. Kitűnő gyógyszer vérszegénység, sápkór, gyomorhajtalmak, vérszegénység esteiben, szabályozza a hószármot, könnyű emésztés és kiválóképen hölgyeknek, fejlődésben lévő fiatal leányoknak, valamint gyenge gyermekeknek legmelegebben ajánlható. Egy üveg ára 1 frt 50 kr. Magyarországi főraktár: **Budapest, Török József** gyógytára király-utca 12. sz.

Gummis

valódi párisi gyártmány, jótállás mellett! Orvosi tekintélyek ajánlata szerint teljesen biztos és ártalmatlan. Tucatja 1, 2, 3, 4, 5, 6 frt. 10 frtyai megrendelésnél 10-15%-nyi árkedvezmény.

KELETI J.
ca. és kir. szab. sárvíz és ortopediai műszerek gyártója.
BUDAPEST, Koronaherczeg-utca 17.
Arjegyárakat bérmentve, zárt borítékban. — Külön bej. rat az udarból. 8504

ESZMÉNYI KEBEL

érhető el a **Pilules orientales** által. Ratió gyógytárakból Párisban, Passage Vendôme 5. az o-vidéki szere, mely két hónap alatt és a nélkül, hogy az egészségnek ártana, az asszonyi kebel fejlődését, valamint a kebel idomának szilárdságát biztosítja. Egy üvegese ára használati utasítással együtt 3 forint. Raktár: **Török József**, Budapest, Király-utca 12. sz. 8442

Chocolat SUCHARD

LE „MATTERHORN (CERVIN) DÉPÓS RIFFELALP, Suisse

KWIZDA FÉLE Restitutionsfluid

Ára 1 üveg 4 forint 10 krajczár.

10 év óta udvari istállóknak, a nagyobb katonai és polgári istállóknak használatban, nagyobb fázadós előtt és utáni erősbítésre, rángatózásnál, az idegek megerősítésére, a lovakat az idomításnál kiváló tevékenységre készítik. Valódi csak a fenti védjeggyel, kapható Ausztria-Magyarország összes gyógytárakban és drogeriákban. Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógytára Budapest, Király-utca 12. szám. 8170

Franz Joh. Kwizda ca. és kir. osztr.-magyar és román kir. udvari szállás, kerületi gyógytárszolgálat Korneuburg, Bécs mellett

CHINA-BOR
SERRAVALLO, VASSAL
gyengék, vérszegények és lábbadók számára.

Kitűnő íz.

Legjobban ajánlja és alkalmazza a következő tanácsok által: dr. Braun, Drasche, Kraft-Ebing, Monti, Moser, Neusser, Schauta, Weinlechner stb. 1000-nél több díj-ismertetéssel. Ára: 1/2 literes üveg frt 1.20, 1 literes üveg frt 2.20. Kapható minden gyógytárakban.

Serravallo J. gyógytár, Triesztben.

Olcso keritések!!!

Olcso keritések!!!

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapesten, VIII. kerület, Üllői-út 48. szám.

Gyárt és szállít: gép- és kézi-sodronyfonatokat, tűskés sodrony, pántszalag; erdők, vadaskertek, baromfi-udvarok, gazdasági telkek, kertek, gyümölcsösök, szőlők stb. bekerítésére olcso árak mellett. Nyaraló-, park- és erkélyrácsokat, valamint csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat vaskeretes sodronyfonat és kovacsolt vasból; ugyancsak díszes virággy- és gyepkerítéseket és favédő-kosarakat. Továbbá föld- és kavicsrostákat; magtáráblak-röstályokat; ökr-száj-kosarakat; szikrafogókat; gabonaválasztó-hengereket, valamint régi választóhengereknek új sodrony-köpenyvel való ellátását. Röstaszöveteket és fonatokat szelelőrostákba.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen. — Jutányos és pontos kiszolgálás.

VASÁRNAPI UJSÁG

8. SZÁM. 1900. BUDAPEST, FEBRUÁR 25. 47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkrónikával) együtt félévre 24 korona, évről-évre 48 korona. Csakpán a **VASÁRNAPI UJSÁG** félévre 8 korona, évről-évre 16 korona. A **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkrónikával) félévre 10 korona, évről-évre 20 korona. Külföldi előfizetésekre a postai és telegraphi díj is csatolandó.

VITÉZVÁRI BÁRÓ SIMONYI JÓZSEF HUSZÁREZREDES.

A HUSZÁR-KIÁLLÍTÁS.

A húsvétkor megnyíló párisi világkiállításon a magyar történelmi osztály díszterme a huszárság múltjának van szentelve, a hol, mint azt már e lapokban is megirtuk, nemcsak a magyar huszárság történelmi fejlődése lesz bemutatva, hanem egyúttal az a leszármazás is, a mint a külföld különböző huszársága a miénkből kifejlődött és megalakult.

Mielőtt a huszárterem berendezése Párisba szállítatnék, hogy Ő Felsege a király és az érdeklődő nagy közönség is megtekinthesse, a kiállítás kormánybiztossága pár napra az egész anyagot kiállította az iparművészeti múzeumban.

E kiállítás kétségtelenül egyike a legszebb és legtanulságosabb történelmi kiállításoknak. Fő díszei azok a festmények, a melyek Vágó Pál csete alól kerültek ki s a melyek közül a

tizenhöz méter hosszú fő falképet, mely az egész huszárság történelmi fejlődését, mint valami ragyogó álmat tünteti föl, e lapokban már bemutattuk.

A terem középső fő falán lesz elhelyezve Vágó második nagy festménye, egy mai huszárroham, melyen az Ő Felsege nevét viselő 1-ső s a 16-ik számú es. és kir. huszárezred s az 1-ső számú magyar kir. honvéd huszárezred van megörökítve.

A hatalmas vásznon a lovas roham minden vítezi szépsége kifejezésre jut. A rohanó lovasok között egy kartács vág keresztül. Itt-ott fölbukik egy lovas, de a többi feltartóztatlanul száguld előre. A vadúl vágató, mesterileg festett lovak, s a huszárok villogó szemekkel élettelen összhangban idézik élénk a csata igazi képét.

E képpel szemben levő falra jön a huszárság családifa, mely egy XVI. századbeli magyar huszár törzséből nő ki s szétágazó galyain és levelein a tőle leszármazó külföldi huszárok képeit mutatja.

A terem felső szélein körülfutó építészeti részletek között ismét nyolc nagyobb és nyolc kisebb festménynek jut hely. Ezek közül ezúttal négyet mutatunk be. Az egyik azt a jelenetet ábrázolja, midőn a császári hadak által a Fertő és Sopron között emelt sánczokat, közvetlen Sopron városa előtt, 1706 augusztus 18-án Bottyán János vezérlete alatt Bezeredy Imre és lovas kuruczai rohammal beveszik. A kép festője **Krenner Viktor**, úgy technikaileg, mint kompozíció szempontjából is számot tevő történelmi festményt alkotott e képen.

A második **Komlósy Ede** festménye s egykorú kép után a porosz **Belling-huszár** azon hadi tényét örökíti meg, midőn 1706-ban elfogják későbbi vezérüket, az akkor még svéd szolgálatban állott **Blüchert**.

Következő képünkön **Simonyi obestert** látjuk, a mint 1795-ben huszárjaival átnyomul az arcolei égő hidon, s a melyet szintén régebbi metszet nyomán **Tull Ödön** festett.

Utolsó nagyobb képünk pedig **Barsi Adolf** műve s azt a páratlanul álló hadi tényét tünteti föl, midőn a francia huszárok 1797-ben **Texel-nél** a befagyott **Zuider-tavon** elfogják az egész hollandi tengeri flottát.

Nyolc kisebb kép a huszárság legkiválóbb vezéreinek arcképeit tünteti föl, közöttük

HONVÉDHUSZÁROK ROHAMA. — Vágó Pál festménye.
KÉPEK A HUSZÁR-KIÁLLÍTÁSBÓL.

KÖZÖS HADSEREGBELI HUSZÁROK ROHAMA.

Koháry, Nádasdy, Zieten, Bercsényi és végül a legvitézebb huszár, a meszeszerű hős, báró vitézvári *Simonyi József* huszárezredes arcképét, a melyet Ernst Lajos gyűjteményében levő egykorú rézmetszet után mutatunk be. Méltó, hogy a mikor a huszárság dicső múltjáról van szó, az ő nemes alakjáról és életéről röviden megemlékezzünk. 1771 március 18-án született. Atyja Pestre adta iskolába, de a fiú tanulás helyett beállott a Greffen-huszárokhoz. Onnan kiváltották szülei, de nem sokára megszökött s beállott a Worumser-huszárokhoz. 1789-ben Pancsova mellett már részt vesz a török elleni harcokban, hogy azután nem sokára a nagy Napoleon ellen harcoljon. Szám-talan hőstettei közül felemlítjük a Salo-nál a Garda-tó melletti 1796 május 2-ikán vívott ütközetet, midőn Quosdanovich osztrák altábornagyot a francziák bekerítették és 30 tartalék ágyúját elvették. *Simonyi*, a ki akkor már őrmester volt, egy szakasz huszárral a francziákra rott, az ágyúkat és hadtestének elfoglalt tábori készletét visszavette, sőt a hadtest hát-vonalát is teljesen fölmentette. 1802-ben megkapta a Mária Terézia rendet, melynek alapján 1804-ben báróvá lett. 1809-ben már mint őrnagy vett részt a szerencsétlen wagrami ütközetben. Legnagyobb hőstetteinek egyike a Thaya hidjának védelme. Rendelete úgy szót, hogy a hidat védje, a míg csak lehet, és *Simonyi* 30,000 francziával szemben, hat ágyúval, egy zászlóalj gyalogsággal, egy század utászszal és egy század huszárral több óra hosszat védelmezte a reá bízott hidat. Az alvezérektől több parancs érkezett e közben a védelem abbahagyására, *Simonyi* azonban mindig azt üzentte vissza, hogy: még lehet védeni. Azután felgyújtatta a hidat s az égő hidon át vonult csak vissza, még ott is verekedve, úgy hogy mire átértek, a híd leégett s az ellenség a túlparton rekedvén, a sereg visszavonulása biztosított. A lipcsei csatában melbe lötték, de a zsebében levő tárcsa felfogta a golyót. 1814 február 17-ikén a megáradt Rhóneon éjnek idején átúsztatott ezredével s megtámadta a francziákat, a kik rémülten futottak szanaszét. Ma sem tudni, miért, 1832-ben elfogták, czimeitől, rangjától, érdem-rendjeitől megfosztották és az aradi várban tömlőcbe vetették, hol fél év múlva 1832 augusztus

Vágó Pál festménye a huszár-kiállításán.

3-ikán bánatában meghalt. Ime, ez volt a vége a világ egyik legnagyobb hősenek. Vitézi érdem-rendjeitől megfoszthaták, de nem vehették el azt a hatalmas sebhelyet arczáról s azt az elő-nevet, melyet a nép adott neki, hogy «legvitézebb huszár».

És ilyen volt a huszár már a közép-korban is Mátyás alatt s így vitézkedett a török elleni harcokban is. Ennek a régmúlt időnek az emlékeit is egybegyűjtötte a bizottság. Dr. *Thaly Kálmán* és dr. *Thallóczy Lajos* eszméikkel támogat-ták folyton az ügyet s ez utóbbi *György Árpád* udvari levéltárnokkal együtt a külföldi régi huszárságra vonatkozó beces anyagot gyűjtötte össze, mely több száz képből áll s kiállításunk emeleti csarnokában öt nagy vendégfalon van felállítva.

E sorok írójának, mint a hadtörténelmi csoport előadójának jutott a szép feladat, hogy *Gromon Dezső* honvédelmi államtitkár, had-ügyi bizottsági elnök támogatásával a hazai huszárság történetére vonatkozó régi emlékeket s különösen fegyvereket és hadi felszereléseket egybegyűjtse. Ezek a fegyverek, zászlós kopják, paizsok, sisakok, csákók, szab-lyák, tarsolyok, régi pánczélingek és menték borítják a nagy előcsarnok falait, míg a főtér-remben gazdag lógó-disz között híres régi huszár vezérek és tisztek arcképei s üvegszek-

rényekben drágaköves és zománczos fegyverek, szab-lyák, buzogányok, nyergek, jobbra Erdély területéről gyűjtve díszlenek; közöttük van Bethlen Gábor fejedelem nyerge. A falak mentén régi magyar, dúsgazdag fölszerelésű nyergek s XVI. és XVII-ik századbeli huszárverte-tek vannak felállítva.

A bejárat két oszlopa mellett könnyű sisakban, díszes pitykével kivert aranyozott sodronypán-czélingbe öltözött, zászlós kopját és könnyű tárcsa-paizst tartó, s hosszú, egyenes tőr-karddal fegyverzett XVI. század végéről való két huszár-alak áll, melyek teljesség tekintetében ritkítják párjukat s világos fogalmat nyújtanak a Zrinyiek korának könnyű magyar lovasságáról.

Egy hatalmas üvegszekrény tanulságos példáját nyújtja, hogy művészet és népiar mennyit foglalkozott a huszárok fényes és minden idő-kben népszerű alakjával. A mézeskalács-mintá-kon kívül látunk ott huszárt ábrázoló czink gyertyatartót, kancsókat, poharakat, apró por-czellán alakokat, sőt gyermekjátékokat is, kö-zöttük két művészi kivitelű fahuszárt, mely II. József játékszere volt.

Képeinket a magyar könnyű lovasság fejlődé-sét feltűntető gazdag régi metszet- és másolati anyagból vettük, mely a huszárszármazás anya-gának a külföldön is biztosítani fogja a mara-dandó tudományos becsét is.

NÁDASDY FERENCZ GRÓF. (1708.)

MENZEL DÁNIEL JÁNOS HUSZÁRTÁBORNOK.

A történelmi fejlődés sorrendjében, a bécsi udvari műtörténelmi múzeumban levő torna kódexből közöljük azt a három képet, mely a XVI-ik század második felében Ferdinánd főher-czeg ambrasi, prágai és pilseni udvaraiban tar-tott magyar huszár-tornák lovasait ábrázolja. Az egyik felvirágzott fegyverzetű magyar huszár, a másik horvát könnyű lovas, s a har-madik a menet zenésze, a ki szintén lóháton, kecskebőr dudát nyaggat.

A XVII-ik század könnyű lovasságából, a kiket már akkor is szelvében huszárnak nevez-nek, egy kopjás huszárt, jellemző zacskós kuc-májával mutatunk be.

Érdekes két kép, a szintén XVII. századbeli tábori kurucz-jelenet, melyek közül az egyik a vitézek épen leszerelnek, míg a másikon, a völgyben lent tanyázó ellenségre tréfásan

poharat köszöntenek. Fegyverzetük, a könnyű szab-lya és buzogány, s a magyaros ruha, élénk fogalmat nyújt a kor magyar hadi viseletéről.

A XVIII-ik század már sokkal gazdagabb ké-pekben.

A hadvezérek közül itt látjuk *Nádasdy Fe-rencz* grófot és tábornokot, Mária Terézia korá-nak egyik leghíresebb hadvezérét, ki az örökös-ödési háborúban szerzett érdemei jutalmául a Mária Terézia-rend nagykeresztjét, az altábor-nagyi s belső titkos tanácsosi rangot s utóbb a horvát báni méltóságot nyerte.

Továbbá ugyancsak Mária Terézia korából *Menzel Dániel János*, szintén huszár-tábornok s nagynevű hadvezért.

Közöljük *Károlyi Ferencz* gróf arcképét,

saját huszárezrede egyenruhájában, szintén Mária Terézia korából, midőn a nemes gróf a maga költségén egész huszárezredet állított ki. Ez ezred arannyal himzett s a Károlyi-család czimerével díszített kék selyem zászlaja a kiállítás legszebb huszár-lobogója.

Egyik képkönn hat alakban érdekesen van ábrázolva a huszárság öltözetének és fegyver-zetének változata 1700-tól 1840-ig.

A csataképek közül érdekes az 1758 junius 30-iki olmützi csata, s az a roham, melyben Lukácsi és Baróti Leopold főherczeg ezredbeli közhuszárok megmentik 1792 május hó 17-én a Rajna mellett Ott nevű ezredesük életét a francziáktól.

Bemutatjuk még *Skultéty László* nyolczadik huszárezredbeli zászlótartó lovasképét, a ki 1735-ben Brusinában, Trencsénmegyében szü-

SOMOGYI, ZIETHEN-HUSZÁR-EZREDBELI KAPITÁNY. (1744.)

GRÓF KÁROLYI FERENCZ HUSZÁRTÁBORNOK.

BÁRÓ SPLÉNYI HUSZÁRTÁBORNOK. (XVIII. SZÁZAD.)

SIMONYI HUSZÁREZREDES ÁTVONUL AZ ARCOLEI ÉGŐ HÍDON. — Tall Ödön festménye.

letett s 1831-ben Arad mellett halt meg. Mint önkéntes állott be a gróf Károlyi-huszár-ezredbe s végig küzdötte a hétéves háborút, melyben két sebet kapott; később a Baranyai-huszár-ezredben végig küzdötte a török háborút, majd a francia hadjáratot, sőt részt vett az orosz hadjáratban is. Még 80 éves korában is háborúban volt.

A magyar származású külföldi huszárok közül bemutatjuk a *Rátlky* magyar ezredes által alakított francia ezred egy vitézét, aztán egy lengyel

huszárt a harminczas évekből, továbbá a rettegett porosz halálfejes huszárokat és egy svéd huszárt.

E képekből látjuk, hogy a régi, fényes hadi öltözetet a külföld megtartotta, míg mi a jellemző szép tarsolyt is letettük.

Az összehasonlítás kedvéért s a fejlődés tanulmányozhatása szempontjából összegyűjtötte a bizottság a külföldi nevezetesebb huszár-ezredek egyenruháit is, melyek közül az angol, dán, hollandi, orosz, porosz, spanyol, svéd és

szász huszárok teljes felszerelését egy es. és kir. és egy honvédhuszár lovas alakjával egyetemben *Juhász* Zsigmond magyar kir. nemes testőrségi kapitány rendezte festői csoportozatokba.

A múlt idők fényes és dicső emlékü huszár alakjainak megörökítésére sokat tett Zsolnay, a világhírű pécsi majolika-gyáros, a ki a legszebb huszár alakokról a XVI-ik századtól kezdve, szobadiszűl alkalmas remek színezetű porcelán huszár alakokat készített és állított ki. Csak odavetett vonásokban vázolhattuk a huszár-

A POROSZ BELLING-HUSZÁROK 1706-BAN ELFOGJÁK KÉSŐBBI VEZÉRÜKET BLÜCHERT. — Komlósy Ede festménye.

KÉPEK A HUSZÁR-KIÁLLÍTÁSBÓL.

A FRANCZIA HUSZÁROK TEXELNÉL, A BEFAGYOTT ZUIDER-TAVON ELFOGJÁK A HOLLANDI TENGERI HADAT. — Barai Adolf festménye.

kiállítás itteni bemutatóját. Párisban még sokkal gazdagabb és fényesebb lesz az, s bizonyára a nagy világ versenyében is meg fogja hozni nekünk az elismerést és multunk becsülését.

Dr. Szendrei János.

A DÉL-AFRIKAI GYÉMÁNTMEZŐK.

Az Afrika belsejébe törekvő kalandorok és szerencsevadászok között, a kik 1850 után mind nagyobb számmal keresték föl a Fokgyarmattól

éjszakra eső tájékat, volt egy *John O'Reilly* nevű angol. 1867 telén a Griqua-föld nyugati részén Hopetown környékén volt dolga s egy Schalk van Niekerk nevű hollandi farmer tanyáján töltött egy éjszakát. A míg a boer házigazdával és feleségével beszélgetett, figyelni kezdett az előtük játszadozó gyermekekre, a kavicsok egyike, melyet a játékban használtak, különös átlátszó volt. Ekkortájt kezdtek sejteni az emberek, hogy ezek a vidékek nagy kincseket rejtjenek magukban, bár hogy gyémánt is legyen itt, arra senki se gondolt. *O'Reilly* mégis — bár még soha életében esizolatlan gyémántot nem látott, —

egy hirtelen ötlettel megragadva, gyanítani kezdte, hogy hátha gyémánt az, a mivel a gyermekek játszanak. Gyanítását közölte a házigazdával, a ki kinevette s azt mondta, hogy odaadja neki azt a kavicsot, sőt, ha öröme szolgál, odalenn a patak medrében találhat hasonlót eleget. *O'Reilly* csak az alatt a föltétel alatt fogadta el az ajándékot, hogy ha csakugyan gyémántnak bizonyul, az árán megosztoznak. Colesbergbe vitte a követ s hozzáértőkkel megvizsgáltatta. A zsidó kereskedők azt mondták, hogy topáz s nem ér semmit, mások meg azzal gyanították *O'Reilly*-t, és barátját, a boert, hogy

A CSÁSZÁRI HADAK ÁLTAL EMELT SOPRONI SÁNCZOKAT 1706 AUG. 18-ÁN BOTTYÁN JÁNOS VEZÉRELETE ALATT A LOVAS KURUCZOK ROHAMMAL BEVESZIK. — Krenner Viktor festménye.

KÉPEK A HUSZÁR-KIÁLLÍTÁSBÓL.

MAGYAR HUSZÁR A XVII. SZÁZADBÓL.

csak ez utóbbi földjeinek az értékét akarják fölcsigázni azzal, hogy gyémántbánya-híreket költik. Csak egy dr. *Atherstone* nevű angol orvos ismerte fel a neki megmutatott kőben a gyémántot, a melynek súlya 21¼ karat s értéke több mint hater ezer forint. S ezért az árért vette meg a követ a fokföldi gyarmat akkori kormányzója, Sir Philip *Wodehouse*.

Ezzel el volt döntve a kérdés, hogy a Vál folyó vidékén csakugyan van gyémánt. *Van Niekerk* egy csapásra hallatlanul gazdag ember lett s ezrivel tödültak e vidékre a világ minden tájáról a kinesszomjas gyémántkeresők. Három évig meglehetősen kezdetleges módon folyt a gyémántkeresés. A kinek szerencséje volt, kincset talált, mások meg sikertelenül kotortak deszkára teregetve a folyómeder sarát. A meg-gazdagodott *Van Niekerk* egy hontentotta «varázslónál» egy alkalommal meglátott egy nagy darab gyémántot. Megvette tőle 400 font sterlingért. Ez volt a híres «*dél csillaga*» nevű gyémánt, melynek súlya 83 karat volt, a csiszolás után pedig 46 és egy negyed karatnyi maradt. A legtisztább, vízszinű gyémánt volt ez; a szerencsés hollandus óriási árért, 11,200 font sterlingért adott túl rajta. Mások meg a benszülötték kunyhóinak sár-falaiban találtak gyémánt-darabokat s ebből megbizonyosodott, hogy a száraz talajban, a folyótól bizonyos távolságra kell lenni gyémántnak. Így keletkeztek a nagyszámú száraz bányák azokon a helyeken, a hol most több nagy telep és város áll, így *Du Toits Pan, De Beers, Kimberley, Bullfontein, Premier Mine*, stb.

A két utóbbi gyémántmezőt 1870-ben és 1871-ben földöztek fel, mintegy tizenkét mérföldnyire a Vál folyótól keletre, egy *De Beer* nevű, hugenotta eredetű boer birtokán. Ez, mint afféle régi szabású földmivelő, nagy haraggal igyekezett távol tartani földjeiről a gyémántkeresőket, de mikor belátta, hogy hiába küzd ellenük, kiadta nekik bérbe a földjeit igen tekintélyes összegekért. Minden pénzbeli haszna mellett is örökösen azt hajtogatta, hogy sokkal boldogabb lenne, ha soha gyémántot nem látott volna s soha a kezébe nem kerül egy krajczár is a gyémántkeresők pénzéből. Nem is bírta sokáig, elköltöztött kevésbé népes vidékre, eladta földjeit s a *Kimberley* és *De Beers* bányáira való tulajdonjogait 6600 font sterlingért, a mit rendkívül nagy árnak tekintett. A 600 fontot azért adták hozzá állítólag a hater ezerhez, mert az alkudozások közben egy jelen levő hölgy egy jókora darab gyémántot piszkált ki a földből a napernyője hegyével. Néhány év múlva ugyane területet százezer fontért vette meg a *De Beer* vevőjétől a kormány. A derék öreg boer azonban oly rosszul érezte magát a zajossá vált helyen, hogy be sem várta, a míg a vétel-

árat kifizették neki. Összeszedte házanépét, barmait s útnak indult Oranje szabadállam felé; úgy kellett a pénzt lovas futárral utána küldeni. Mint egy *Thorburn* nevű angol, a ki ez utóbbi helyen évekig szomszédja volt, beszéli, a vásárt soha sem bánta meg, egész 1882-ben bekövetkezett haláláig.

Hihetetlenül rövid idő alatt falvak, városok keletkeztek a gyémántbányák körül, tele kincsekre sóvárgó, mindenfélől összezecsdült kalandorokkal, a kik ép oly könnyen szórták a pénzt, mint a hogy hozzá jutottak. Pedig az ottani élet sok nélkülözéssel jár, mert egész Dél-Afrikának ez a legszárazabb vidéke. Sivatar, pusztaság mindenfelé, sehol egy domb, egy fa vagy gyepest hely. A Válon kívül, mely tizenegyet mérföldnyire esik Kimberleytől, nincs folyóvíz messze vidéken. Az éghajlat száraz, egészséges, de sok kellemetlenséget okoz az örökös nagy por.

Gyors és nagyszabású átalakulás kezdődött a gyémánt fölfelezésével egész Dél-Afrikában. A régi braziliai, indiai és borneói gyémántbányák elvesztették egykori jelentőségüket, nagy részüket ma már nem is mivelik. Húsz év alatt, 1868-tól 1888-ig, a mikor a bányák termelése elérte legnagyobb fokát, a délafrikai nyers gyémánt kivitele 3.841,837 karatra rügött s ma is még — bár újabban némi hanyatlás állott be, — óriási nagy. E rengeteg termelés évi értéke négy millió font sterling, — az átlagos árat karatonként mintegy másfél font sterlingben számítva.

1877-ben a Griqua-földet bekebelezték a Fokgyarmatba. A gyémántbányászat már előbb is nagy fejlődést hozott Dél-Afrikára: az eddig csak tengődő gyarmatok föléledtek, virágzásnak indultak, benépesedtek. A pénzforgalom, ipar, kereskedés nagy méreteket öltött, az általános vagyonosság nőttön nőtt s mindenfelől erős kultúra nyomai tüntek föl.

Az idők folyamán a gyémántbányászat módja is nagyot változott. A mint a gódröket mind mélyebbre ásták, nem lehetett többé a kiasott földet puttonban vagy taligán kihozni belőlük, hogy aztán deszkára teregessék s kiválogassák a gyémántot. A régi kezdetleges eszközöket gépek váltották föl, rendszeres aknáknak kezdtek dolgozni és a benszülött munkások egész hadserege talált a bányákban foglalkozást fehér felügyelők vezetése alatt. A két agyagot most az aknából külön szárító épületekbe viszik, a hol hónapokig szárad, a míg megporhanyósodik. Ekkor megint visszaviszik a bányákba, a hol gépekkel kiverik a sarat, hogy csak a kő maradjon meg. Az így nyert gyémántot azután hozzáértő munkások jól megvilágított helyiségben rendezik és kiválogatják. Az egyes, maga kezére dolgozó bányász ma már nem boldogul

a nagy társaságok mellett, melyek úgyszólván monopolizálják a dél-afrikai gyémántbányászatot.

Az Oranje szabadállamban levő Jagersfontein kivételével a nagyobb gyémántbányák mind *Kimberley* környékén vannak.

A nagy sikerekkel együtt nőtt a vállalkozási kedv s csakhamar túlzásba is kezdett átsapni. A társaságok nagy része a nyert hasznat újabb és újabb vállalatokba, költséges berendezésekbe fektette, vagy nagy börze-miveletekre adta magát, a minek az lett az eredménye, hogy egyik társaság a másik után bukott meg. A kevés megmaradt társaság pedig mindinkább belátta az egyesülés szükségességét. 1885-ben még 98 különböző bányavállalat volt, még pedig 42 részvénytársaságok, 56 pedig magánosok kezében. A leghatalmasabb volt valamennyi között a *De Beers*-ben levő társaság, a mely csakhamar elnyelte a többiét. Ez a híres *Rhodes Cecil* műve volt, a ki mint szegény és beteges ember jött oda Angolországból s rövid idő alatt oly nagy befolyásra vergődött, hogy a Fokgyarmat miniszterelnöke s Dél-Afrika leghatalmasabb embere lett 38 éves korában. Ő háritott el a bányák egyesítése elől minden akadályt. A külön társaságokra, részvényeik nagy részének összevásárlásával befolyást nyert, úgy, hogy csakhamar a *de beersi* társaság lett urává eddigi vetélytársainak s ma úgyszólván monopolizálja a világ gyémánt-iparát.

A bányákban többnyire kaffer munkások dolgoznak, a kik csak arra törekszenek, hogy annyi pénzt gyűjtsenek össze, a mennyin néhány marhát, puskát s egy-két feleséget vásárolhatnak s aztán boldogan térnek vissza kiki a maga törzséhez. Hogy lopni ne lehessen — a mire nagy a kísértés — este, a bányából távozásakor oly szigorúan megvizsgálják minden munkást, hogy a lopás szinte lehetetlen és éjjelre sem engedik másutt háljni, mint e cselra szolgáló, bekerített s erős őrzet alatt álló helyeken, hogy a gyémántcsempészek ne férhessenek hozzájuk. A csempészekre, a kik minden felügyelet dacára meglehetősen sokan vannak, — ropant szigorú törvények vannak szabva. Minden egyes darab gyémántot be kell jegyezni s a ki ezt elmulasztja, nagy pénzbírság alá esik, még ha igaz úton jutott is hozzá. De még így is az eladott gyémántoknak legalább egy huszadrésze mindenféle gyanús úton-módon kerül forgalomba. Ezért a detektívek egész serege figyeli állandóan a gyanús egyéneket, a kiknek minden egyéb bünt könnyebben megboacsátanak, mint a gyémántcsempészetét. S a legsúlyosabb sértés, ha valakinek ezt a három betűt mondják a szemébe: *I. D. B.* (Illicite Diamond Buyer, gyémántcsempész.)

VALAMI A TÁNCZRÓL.

A farsangi tánczosok bizonyára nem gondolnak rá, a míg a sárdást járják, vagy körülkérlik a táncztermet, hogy ezzel igen tetemes munkát végeznek s jókora nagy utakat járnak be. Most épen alkalmasszerű kissé megfigyelni, mekkora utat tehetett volna meg egy jó tánczos, ha egyenes irányban halad s nem kering körben a tánczterem körül. Egy francia táncz-tanító, *E. Giraudet*, meglepő adatokat közöl erről a kérdéssről.

A zenekar rendes tempóban perenzenként nyolczvan keringő-taktust bír játszani. Ennek 240 lábmozdulat felel meg s mivel a keringőt rend szerint öt perczig tánczolják, egy táncz alatt mintegy négyszáz taktust tánczol az ember. Egy keringő-fordulás (pas) tudvalevőleg hat lépéssel jár, tehát perenzenként 40 fordulást, az egész öt percznyi tánczban pedig kétszáz fordulást és 1200 lépést teszünk. Ezerkétszáz lépés pedig egyenes úton mintegy négyszáz méternyi útnak felel meg.

A táncziskola növendéke azonban, a míg jól megtanulja, legalább is ötvenszer ismétli a keringőt, a mi nem csekély fáradság, mert négy órai és tíz percznyi tánczolás jelent s ez idő alatt tizezerszer fordul meg az ember önmaga körül és hatvan ezer tánczlépést tesz. Így aztán tulajdonképen vagy húsz ezer méternyi utat fut be. Húsz kilométer út egyfolytában, — bizony nem csekélység.

Az általánosan divó tánczok másika, a *polka*, már nem emészti annyi utat és erőt. Egy percz

MAGYAR HUSZÁR A XVII. SZÁZADBÓL, TORNA-DÍSZBEN.
(A bécsi udvari műtörténeli gyűjtemények torna-kodexéből.)

alatt a polkában negyven fordulót tesznek meg, tehát a táncz öt percznyi tartama alatt kétszázút. Minden forduló négy lépéssel jár, tehát az egész tánczban 800 lépést tesz a tánczos, a mi kétszáz méternyi út. Hogy az ember csak középszerűen tudja is a polkát, huszonöt-ször kell gyakorolnia, a mi körülbelül két óra hosszat tart, 5000 taktust, 2500 fordulást, húsz ezer lépést, vagyis mintegy hater ezer méternyi utat jelent.

A *mazurka* is öt perczig tart, perenzenként 68 hármas taktussal, tehát kétszáznegy lépéssel. Öt percz alatt ez 340 taktust és 1020 lépést tesz ki, egyenes útban számítva háromszáz-negyven métert. Mondjuk, hogy az ember harminczszori gyakorlás után tanulja meg jól a *mazurkát* s ekkor két és fél óra alatt 30,600 lépéssel 10,200 méternyi út árán jut a cselhez.

A míg tehát ezt a három tánczot oly jól megtanulja az ember, hogy bármikor tánczra kérhessen egy hölgyet, körülbelül tizenöt ezer fordulót s mintegy tizenegyszer lépést kell tennie, a mivel több mint harminczhat kilométernyi utat fut be.

Ez azonban mind semmi ahhoz képest, a mit egy táncz-tanító végez, mondjuk húsz évi működés alatt. *Giraudet* ennyi ideig tanított s kiszámította, hogy ezalatt keringőben 178,120 kilométer, polkában 35,040 kilométer, *mazurka*-ban 59,568 kilométer, egyéb tánczokban 17,520 kilométer utat tett meg. Ekkora fáradtsággal, — összesen 290,248 kilométer — több mint hétszer járhatta volna körül a föld egyenlítőjét.

DAL.

Mint viharzó őszi éjjel,
Olyan volt az ifjúságom,
Keresem benn' a virágot,
De hasztalan, nem találok!

Száraz kóró, bús folyóka,
Szellő helyett szél viharja,
Szép remények sírja fölött
Csalódások forgatagja.

Hábörgő, vad szenvedélyek
Égreszálló, gyilkos lángja,
Melyben összeperzselődött
Lelkem minden kis virága.

Néma küzdés önmagammal
S lázban képzelt rémek ellen,
Merész röptű tervek mellett
Kishitűség a szívemben.

Csábító, szép tündérrálmak,
Égi szikra fátyalfények,
Szívemhez nőtt kedves árnyak
Rengő-ringó versengése.

Alkotásnak izzó láza,
Látomások, bús sejtések,
Soványgás a messzeségbe,
A hol tisztább tüzek égnek!

Forró vágyak a szívemben . . .
Szárnyaimon rabbillinsek,
Körülottem fölhalmozva
Elérhetlen, drága kincsek!

Mint egy szélvész szárnyán szálló,
Harsogó dal bús foszlánya,
Olyan volt az életemnek
Eltemetett ifjúsága!

S most, hogy elmúlt, szertefoszlott,
Mégis mit nem adnék érte,
Hogyha minden fájdalmával
A szívembe visszatérne . . . !?

Ambrozovics Dezső.

EGYVELEG.

* **A háború és a papir.** A londoni nagy napilapok papirsükségele a háború kitörése óta 20—100 százalékkal emelkedett. Így például a «Daily Mail» reggeli kiadása október havában 620 ezer példányról 1.052.000-re emelkedett. Anglia legnagyobb papirgyára a *Lloyd*-féle részvénytársulat kijelentette, hogy újabb megrendeléseket nem fogad el. Gyáraiban éjjel-nappal dolgoznak, és a szükséges nyersanyag beszerzésére egy külön gőzöst béreltek. A társulat a kisebb gyárosok készleteit megvette s így a szállítást még egy darabig folytathatja; ha azonban a háború még sokáig eltart, kisebb lapoknak már papírost nem adhat. A papiroshányt még

azon körülmény is fokozza, hogy Amerikából nem lehet többé papírost kapni, mivel a kereslet a kínálatot ott is túlhaladta.

* **Az automobil-kocsik terjedése.** Ugy látszik, hogy Amerikában az önműködő járművek rövid idő múlva a lovak használatát majdnem teljesen ki fogják szorítani. A new-yorki omnibus részvény-társulat egymaga 4200 önműködő kocsit rendelt meg 42 millió frankon. Ezen óriási tőke befektetését az istállók, lóutáncsok, szolgáltatás és a lószerszám mellőzése teljesen pótolják.

* **A háború hatása az angol iparra.** Anglia vasipara és köszénbányái a dél-afrikai háború miatt sokat fognak veszteni, a mennyiben a milícia (az angol honvédség) mozgósítása folytán 215 ezer embert hadi szolgálatra hívtak be. Ezek közül 20 ezer műszaki munkás, 13 ezer bányász és 10 ezer különféle munkás. Ezt a munkaerőt pedig helyettesíteni nem lehet. Az ipar különféle ágai a munkások hiányát nagyon megérik.

* **A telefon terjedése.** A távbeszélő használatát óriási mértékben terjed. Feltalálása óta alig múlt 25 esztendő, de már az egész világon egymillió háromszáz ezer távbeszélő állomás van, melyek vonalai harmadfélmillió kilométernyi területen vonulnak át. Első helyen Amerika áll 773 ezer távbeszélő állomással, a második helyet 150 ezer állomással Németország foglalja el. Utána Anglia, Svédország és Svájc következnek. Legrosszabbul áll Franciaország 29 ezer állomással, valószínűleg a nagyon magas díjak miatt, melyek leszállítását a francia közönség már régen sürgeti.

* **A majmok pusztítása.** Az angol gyarmatok minisztere a majmok tömeges kipusztítását megtiltotta. Ugyanis a majmokról kereslete folyton növekedvén, az afrikai gyarmatokban a benszülött vadászok 1897-ben 200 ezer majmot ejtettek el. A bőrkért azonban mindössze alig 800 ezer frank jött be, mi onnan van, hogy a vadászok az anyagot meg nem válogatva, mindent lelőnek, mi a puská elé kerül, elannyira, hogy némely vidéken a majmok már teljesen kivesztek.

* **A tea szállítása.** A kínai teának Szibérián keresztül való szállítása, egylovas szánokon történik és egy egész esztendőbe kerül, holott a tengeri úton 6—7 hét alatt Odesszába juthatna. A kínai kereskedők azonban a hosszú utat azért nem sajnálják, mivel ott a bevétel várn, melyet az orosz kincstár tőlük szed nem oly magas, mintha árúikat az odesz-szai kikötőbe szállítanák.

SKULTÉTY LÁSZLÓ HUSZÁR ZÁSLÓTARTÓ (1810.)

KÉPEK A HUSZÁR-KIÁLLÍTÁSBÓL.

MAGYAR HUSZÁR A XVI. SZÁZADBÓL.

LOVAS ZENÉSZ A XVI. SZÁZADBÓL.

HUSZÁRTISZT (1833.)

SZÉKELY HUSZÁR MÁRIA TERÉZIA KIRÁLYNŐ IDEJÉBŐL.

LUKÁCSI ÉS BARÓTI KÖZHUSZÁROK MEGMENTIK EZREDESÜKET (1792.)

MAGYAR NEMES TESTŐR A XVIII. SZÁZAD VÉGÉRŐL.

MAGYAR HUSZÁROK 1700-1840-IG.

KÉPEK A HUSZÁR-KIÁLLÍTÁSBÓL.

A PÁRISI KIÁLLÍTÁSRA SZÁNT TÁRGYAK BUDAPESTEN.

Az idei párisi világiállítás lesz az első nagy nemzetközi verseny, a hol Magyarország állami önállósága minden kétséget kizárólag föl lesz tüntetve, a hol a magyar állam méltóságához illő módon fog a többi független országok közé sorakozni.

Nagyszabású saját csarnokunk, mely Bálint és Jámor építészeink magyaros szép tervei szerint épült, már teljesen elkészülve pompázik a Szajna partján s a kiállítás egyéb remek építkezései mellett is magára tudja vonni a figyelmet. Most a belső berendezésen dolgoznak, előre kijelölt helyeikre illetvén a naponként érkező kiállítási tárgyakat, melyek általában méltó tartalmúul fognak szolgálni a kiválóan sikerült épületnek.

A még el nem indított küldemények közül a történelmi, ősfoglalkozási és iparművészeti tárgyak jó részét az iparművészeti múzeum csarnokaiban gondos csoportosítással összeállították, hogy az itthoni közönség is megtekinthesse.

S ez a csak hat napi bemutató kiállítás, mely a közönség részére folyó hó 20-ikán nyílt meg,

MAGYAR HUSZÁROK ELŐŐRSÖN (XVII. SZÁZAD.)

MAGYAR HUSZÁROK AZ ELLENSEG EGÉSZSÉGÉRE ISZNAK (XVII. SZÁZAD.)

viselők közbenjárására kincseinek oly nagy sorozatát állítja ki Párisban, a milyen itthon még nem volt nyilvánosan látható. A másik két szekrényben kiállított ritkaságok közt igen érdekes a Bánffy-család díszkötésű régi bibliája, több pompás bőrkötésű régi könyv drága kapesokkal, több boros kanecso, kupa, egy napraforgós aranyesze, Bethlen Gábor fejedelem nyerge, Apaffy fejedelem vadászcsutorája és több, huszáralakkal díszített iparművészeti tárgy.

Rendkívül érdekes és becses az ősfoglalkozások csoportja, melyet e nembem páratlan szakértőnk, Herman Ottó állított össze. Első efféle gyűjteménye, mely annak idején az ezredévi kiállítás egyik különleges érdekessége volt, ma a Nemzeti Múzeum néprajzi osztályát gazdagítja. Most nem ezt állítja ki újra, hanem teljesen új gyűjteményt szerzett azzal a példás kitartással, szorgalommal és — szerencsével, a melyhez fogható másnál nem ismerünk. E szerföltött sikerült tanulságos gyűjteményre még bővebben is visszatérünk. Most csak annyit jegyzünk meg róla, hogy ez a gyűjtemény az 1896-iki csak a kicsinyített mása, mert Herman Ottónak számíania kellett a tér szűk voltára. Ezt a tért azonban a legtekélyesebben fölhasználja. Tizenegy alcsoportba osztva mutatja be népünk ősfoglalkozását, a pásztoreletet és a halászatot, magukkal a tárgyakkal bizonyítva, hogy a népnél még ma is számos olyan tárgy van használatban, mely a történet előtti korszakból ered s így ezekre a régmúlt időkre vetnek világot úgy a tárgyak, mint a rajtuk mutatkozó sajátosságok. Ilyenek például a pákász eszközei, a melyeken a vasnak nyoma sem

rendkívül fölkellette a közérdeklődést. A főváros közönsége szinte ostrom alá vette az iparművészeti múzeumot, hogy láthassa a nagybecsű gyűjteményt, melynek — mondhatni — minden egyes tárgya becsületére fog válni hazánknak s nemzetünknek úgy eredetiségével, mint belső értékével.

A történelmi és ősfoglalkozási tárgyak az iparművészeti múzeum előcsarnokában és üvegfüdeltű udvarában vannak elhelyezve egymás mellett világosan áttekinthető s izléses elrendezésű csoportokban, míg az iparművészeti tárgyak az udvart környező földszinti és emeleti helyiségeket és folyosókat töltik meg részint üveges szekrényekben, részint szabadon fölállítva.

A történelmi tárgyak közül leginkább megragadják a figyelmet azok a képek és gyűjtemények, a melyek az úgynevezett *huszár-termet* fogják ékesíteni s melyeket külön czikkben ismertetünk. Ezekkel együtt vannak hazai ötvösségünknek a XV—XVII. századokból maradt remekei, melyek négy üveg-szekrényt töltenek meg. Ezek egyikében esüsvés művészeti ötvösművek vannak, melyek közt nagy nevezetességgel a nagy-dísznódi pompás kereszt és úrmutató-alakú ereklyetartó; egy másik szekrényben több erdélyi zománczmű közül kiválik a kolozsvári reform. egyház zománczos, színarany kelyhe, I. Rákóczy György fejedelem ajándéka. Általában az erdélyrészi egyházak és főúri családok birtokában levő ötvösművekből rendkívül gazdag gyűjtemény lesz ezúttal a párisi kiállításon látható, s különösen a szász evangélikus egyház az, a mely Pildner Ferencz és Trauschenfels Emil orsz. kép-

AZ OL MŰZSI CSATA 1758 JÚNIUS 30-ÁN. — Beauvaiset párisi metszete, Querfurt festménye után.

KÉPEK A HUSZÁR-KIÁLLÍTÁSBÓL.

található s még a kanál is egy fél nagylőhéből s egy náddarabból van összeállítva. Epen így lehetett ez a kökorszakban is. Szintén ilyen öseredetű a balatoni esónak, mely egy óriási tölgy törzséből áll és pedig nem kivésve, hanem tűzzel kiégetve. Bronzkorszaki hagyományok visszatükröződése egy felsőmagyarországi gyűjtemény is, a hol a nép maig is rendkívüli szeretettel összegyűjt mindenféle rezet, a mihez csak hozzáférhet s valamennyi ruhadarabját, eszközeit azzal ékesíti. Mindezek és sok más hasonló, a mi ezen a szerencsésen összeválogatott kiállításban látható, bizonyára nagy feltűnést fog kelteni a külföldi szaktudósok köreiben.

Az iparművészet teréről is nagyon becses tanácsot küldhetünk Párisba. Anyag, alak, kimunkáltság, szín és változatosság tekintetében egyaránt jeles alkotások ezek s egyszersmind sok szerencsével mutatkozok rajtuk a magyar sajtószertűzés és írás nékül, hogy csak a népies motívumok stílus köré szorítkoznának. Az érc, agyag, üveg, zománcz, kő, fa, bőr feldolgozásával foglalkozó, úgy szintén a szövő, fonó, hímző stb. iparágak mind örvendtes haladást tanustanak. A Párisba küldendő iparművészeti tárgyak közt találunk ritka szépségű majolikákat, ötvösműveket, üvegyártmányokat és egyéb díszműveket. Gyönyörű szőnyegek, eredeti tervek szerint készült burorok, termékek való különböző díszes tárgyak, az új országház számára készült miniszteri szoba berendezése (Steindl műépítőtől és Thék mászástól), aztán az állami ipariszkolák kiállítása — mindez gazdag és élvezetes látival, de csak egyik töredéke a Párisba szánt kiállítási tárgyaknak. A termek berendezési díszítésére szánt tárgyakból kiválnak Telesnek az élet után mintázott szobrocskái. Ruházati cikkek közül is szép gyűjteményt találunk. Az állami ipariszkolák tanítványai is kitétek magukért. Fittler Kamill, az iparművészeti iskola igazgatója, Györgyi Kálmán, Faragó Ödön, dr. Kovács Gyula rendezték a kiállítást e tárgyakat.

Az iparművészeti iskola kiállítása egy folyosót s egy nagy termet foglal el; benne a nevezett iskola 14 szaksoportjából mindenrendű szabadkéz-rajzokat s festéseket, önálló kompozíciókat és szobrászműveket, tanulmányokat és tervezeteket találunk. Nagy súlyt kell ez intézetre s növendékeinek tevékenységére fektetnünk, mert hisz ez az a melegágy, a melyből hazánk jelen s jövő műiparának művelői kikerülnek, az ő képzettségüktől s alkotó tehetségüktől fog függni honi műiparunk életrevalósága, fejlődése, művészi értéke.

Február 20-ikán Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter látogatásával nyílt meg a kiállítás. A megnyitáson Hegedűs miniszterrel megjelent Lukács Béla, a párisi kiállítás kormánybiztosa is, az iparművészeti múzeum és iparművészeti társulat főbb képviselői, Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója, Liechtenstein herceg főudvarmester, több konzul és a városi hatóság részéről Márkus József főpolgármester. A minisztert, a ki a kiállított tárgyakat nagy figyelemmel nézte végig, a huszárteremben Szalay Imre és Radács Jenő kalandolták. Az ősfoglalkozások csoportjában Herman Ottó szolgált magyarázatokkal, míg a modern iparművészet kiállításán Ráth György főrendiházi tag és az iparművészeti társulat elnöke vezette a vendégeket. Három órákor a kiállítást megnyitották a nagyközönségnek, a mely valóságilag előzőnötte a terméket. — Délfelé egy század huszár érkezett a múzeumba, s egy főhadnagy vezetése alatt vonult be megtekinteni a huszár-kiállítást. A kiállítást a fővárosban állomásozó huszárezredek egész legénysége meg fogja látogatni. Később a józsefvárosi polgári iskola növendékei nézték meg a kiállítást. Ullerich Gyula tanár magyarázta el a műkineseket, az ősfoglalkozások osztályán a halász- és háztartási eszközöket. Este felé már oly nagy volt a tolongás a múzeum előtt, hogy rendőri segítséget kellett kérni a rend fenntartására.

A király február 22-ikén délután két órákor látogatta meg a kiállítást. Nagy tömeg várakozott itt s lelkesen köszöntötte az uralkodót, a kin a gyöngéledésnek semmi jele sem látszott.

A király fogadására a miniszterek is megjelentek Lukács Bélával, a párisi kiállítás magyar kormánybiztosával. A múzeum előcsarnokában bemutatott Ó Felségeknek Bálint Zoltán és Jambor Lajos műépítészeket, a párisi kiállítás magyar pavillonjának tervezőit, kikhez Ó Felsége több kérdést intézett. Lukács Béla azután megmagyarázta a királynak egy térkép alapján, hogy hol épül a magyar pavillon a párisi kiállításon. „Igazán nagyon szép lesz”, jegyezte meg Ó Felsége. Bemutatták a királynak a francia konzult is, a kihöz Ó Felsége így szólott: „Olyan dolgok vannak itt, a melyeknek nem lesz párja a párisi kiállításon.” Az új országház miniszterelnök szobájának bemutatásakor Széll Kálmán így szólott: „Ennél az asztalnál fog ülni az akkori miniszterelnök.” A király mosolyogva válaszolt:

„Az akkori? Remélem, hogy ön lesz!” Az ipariszkolák kiállításánál Szerényi József miniszteri tanácsos volt a kalauz. A király s szavakkal ismerte el az iskola haladását: „Láttam a két legutóbbi kiállítást s valóban meg vagyok lepve ezen a hihetetlen haladáson.”

Midőn a király megtekintette az üvegtárgyak csarnokában Vágó Pál huszárképet, a művészt bemutatott Ó Felségének, a ki nagy figyelemmel hallgatta magyarázatát. A mikor Vágó elmondotta, hogy ez a kép allegória, így szólott a király: „Valóban igen szép gondolat s a kép is nagyon szép.” A huszárteremben lévő ötvösműkészek után Ó Felsége átment a Herman Ottó által gyűjtött ősfoglalkozási tárgyak csoportjába, s nagy érdeklődéssel hallgatta a tudós magyarázatait. A halászhoz való szerszámoknál Herman Ottó fölhívta Ó Felsége figyelmét a kiállított hosszú vékonynyakú üvegtükrökre is, azután az egyik erkélyen Herman intésere fölhangzott egy hasonló kürt hangja. Ó Felsége sokáig elhallgatta a kürtnek lágy, szép hangját, azután így szólott: — „Igazán nagyon szép. És még használják ezt most is?” a mire Herman Ottó igenőleg felelt. Császa érsek mutatta meg most a királynak Szent István ezüst szobrát. A szobor készítőjét, Bachrach udvari ékszerészt Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter mutatta be a királynak.

Az iparművészeti kiállítás egyes részleteit szintén figyelmesen nézte végig a király. A körút több mint egy óráig tartott. Ó Felsége végül a legnagyobb megelégedéssel fejezte ki a kormánybiztosnak. A közönség zajos éljenzése közt hajtott tovább Ó Felsége az üllői-úton, s Thék Endre telepe előtt állott meg, hol a királyi palota Szent István-terme számára készítették a berendezést és bútorzatát. Bemutatták itt Roskovics Ignác festőművészt, a ki a terembe az Árpád-házi királyok majolikába égetett képeit festette. Mindezekhez Thék Endre szolgált felvilágosításokkal. A király a műhelyekbe is betekintett, s a vendékönyvbe beírván nevét, elhajtott Jungfer Gyula lakatos műhelyébe, hol a királyi új palota kapuzata s a párisi kiállításra küldendő kalapát vasznakák készülnek. Már jóval elmúlt 4 óra, mikor a király visszatért a budai palotába.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY LEVELEZÉSÉBŐL.

Legújban hét olyan levél került nyilvánosságra, a melyek az 1825. és 1852. évek közti időben részint Vörösmartyhoz intézettek, részint ő tőle származtak. A lelvélrók Vörösmartyon kívül Deák Ferencz, Wesselényi Miklós, Kölesey Ferencz és Garay János. E leveleket Könyvi Manó, a ki újabbról történetünk és közéletünk annyi érdekes és becses erekléjét őrizte meg az elfeledéstől, adta át közlés végett Riedl Frigyesnek, s Riedl az „Új Magyar Szemle”-ben ismerteti a leveleket. Onnan veszzük át a következőket:

E levelek — írja Riedl — Magyarország legdicsebb korszakát, a modern Magyarország megalakulásának korát állítják elénk; e korszak lángelmű férfiai látjuk fejlődésükben, nehé, küzdelmes munkájukban és meghitt baráti érintkezésükben. Vörösmarty, Deák, Wesselényi Miklós, Kölesey nagy alakjai vonulnak el szemünk előtt. Mindegyikőt hallunk jellemző mondásokat vagy érdekes adatot. A középpontban Vörösmarty a költő, a hű barát, a családapa áll, kinek 100 éves születése jubileumát ép az idén üljük meg.

Mindjárt az első levélben a huszonkétéves Deák Ferenczét látjuk, a mint tanácsot kér Antal fivére egy munkájának kiadására, s ragaszkodását fejezi ki barátjának, a huszonöt éves Vörösmarty-nak, ki ép akkor adta ki, mint kezdő, első nagy művét, a *Zalán futását*, a melylyel a magyar irodalom fénykora megkezdődött. Deák Ferencz ismerte már a mű egy részét. Mily érdekes, Magyarország jövőjére szimbolikus jelenet volt az, midőn néhány héttel a levél írása előtt, egy szűk szobában, a Kis-Híd-utczában, két, lelkesedéstől égő fiatal ember egymással szemben ült: és az egyik, a ki majdan a *Szózatot* fogja megírni, felolvassa a *Zalán futása* egyik énekét annak, ki majd a *Felirat*-okkal kimutatja, hogy jön a jobb kor, „mely után buzgó imádság epevez százezrek ajakán.”

Deák ez ifjúkori levele folyékonyan van írva, de stílus meg nem mutatja azt a klasszikus, határozott módot, melyet nagy felirati beszédekben lamulunk. Vörösmarty leveleiben röviden, de igen erős, jellemző módon stílizál.

A második levél a nagy melankóliájából fel-

rázott, a szóközi dicsőség sugaraitól megara-nyozott *Kölcsey* mutatja be, a mint rövid idővel halála előtt kénytelen belenyugodni, hogy beszédei a politikai cenzura miatt nem kerüljenek sajtó alá.

A levelek között legérdekesebb kettő: az, melyet Vörösmarty Zsibóról, hol Wesselényi Miklós vendége volt, fiatal feleségének írt, és az, melyet Wesselényi Miklós az örökváltásról Vörösmarty-nak küld. Mily gyönyörű az az egyszerű három-négy sor, melyben Vörösmarty azt a meghatározó jelenetet írja le, midőn barátjához, a vak Wesselényihez belép. E levél egész terjedelmében így szól:

Kívül:
Tekintetes Vörösmarty Mihályné szül. Csajághy
Laura asszonynak.
Uri-utca, Horvát-ház Pest.

Belül:
Édes Lórikám!
Zsibó, 1845. május 8-án.

Egy heti utazás után végre eljutottunk Zsibóra, igen kegyetlen utban, de minden baj nélkül. Tegnap délelben érkezünk meg. Nem írhatom le, mily fájdalmas öröm volt Wesselényivel találkozásunk. Midőn szavainkról megismert, sokáig némán állt és könnyei hullottak. A könnyű tovább él, mint a szem világa. Lassanként beszéd kerekedett s nem sokára igen derülten érezte magát közöttünk. Előttünk már megérkeztek Kovács Szatmárból és báró Kemény Zsigmond, a regényíró; velünk pedig jött Beöthy Ödön, ki holnap már hazafelé indul. A jövő héten Kolozsvárnak indulunk, s onnan hazafelé, hogy 20-án honn lehessünk.

Zsibó gyönyörű helyen fekszik; a kastély, hol szállva vagyunk, emeletes, jó magas dombon, s azamos rétei felett, mely a kanyargó Szamosmal, s azon túl változatos alakú heggyekkel félkörűleg zárva van; de erről szóval többet.

Útközben láttuk Miskolczon Palóczyt; láttam Debreczent, a roppant falut, hol, mikor kimentünk, épen az akasztófalnál a baktartó vas eltört, mi miatt még félnapot kellett időznünk. De a' mit előbb kell vala írnom, láttam Tokajnak szep, de szerencsétlen táját, hol több mértföldeket víz borít. Innen mentünk Szabolcsba Bónisához és Zoltánhoz, s így Debreczenbe. Innen Beöthy Ödönhöz Új Máriára, s így végre Zsibóra.

Mind az uton, mind most egészséges vagyok. Hogy vagytok ti, kedvesem? Hogy vannak szegény kis gyermekeim? Vigyázz rájuk és magadra, kedves. Most már bocsáss meg, le kell feküdnöm, hogy Beöthyt, ki leveletem, holnap korán indulván a postaállomásig viendi, ne várakoztassam. Csókolom anyád kezeit és téged édes kis csókám.

Nem sokára nálatok leszek. Isten veled!
Szerető férjeden
Vörösmarty Mihály.*

Hatalmas erőre és indulatra mutat az a levél, melyet Wesselényi másfélévvel a forradalom előtt írt. Olvasásakor eszünkbe jut Vörösmarty költeménye, melyben a jobbágyok felszabadításáért küzdő, de félreismert és üldözött Wesselényit magyar Prometheusként üdvözli.

Köztünk is van még Prometheus, Kinek szívét az üldözö kajáság Kányái marják, mert szelíd vala Embernek nézni embertársait S ő óriási fájdalomában is Oly törhetetlen most, mint valaha.

Nem szabad azonban elfelejtenünk e levél mellett, hogy Wesselényi Miklós óriás szervezetét — mint az Arany János Toldiját — nagy indulatromok szokták megrázni és azért is nem fogjuk úgy olvasni, „mint valami történeti okiratot, melynek minden itéletét egészen el lehet fogadni. Nemes, de végletes elkeseredése paroxizmusának fogjuk például betudni, ha az erdélyi viszonyokról, „a szentes önzés által kövesültékről” így nyilatkozik:

„Leglelketrázóbb s elhaltha is életet fuvalni képes verseid sem tudnak e szikkadt és fonyadt szívű, kocsonyásodott vérű s bukksfajfű arisztokrácián-

* Vörösmarty Deákkal együtt látogatta meg barátját: Wesselényit, kit már 1838-ban megmérgekelte volt. Ezen zsibói látogatása alkalmával Vörösmarty egy vadászaton Wesselényi vadasterületén két vaddisznót ejtett el.

SVÉD HUSZÁR A XVIII. SZÁZADBÓL.

LENGYEL HUSZÁR (1830.)

KÉPEK A HUSZÁR-KIÁLLÍTÁSBÓL.

kat, kik főként Erdélyben neműnk gyalogátára csodaként léteznek, megtéríteni.”

E levélben Wesselényi továbbá ezt írja:

„Olvasd meg az erdélyi megyék most adott utasításait, aztán beszélj velük örökváltásról. Vannak ugyan az örökváltás kevés számból álló igaz pártólóin kívül mások is, kik azt óhajtani állítják. De ezeknek egyrésze, ki tudván, hogy az örökváltás nálunk és most kivihetetlen, az eddigi parasztyuzások védelmére akarják azt az úrbér ellen villámhárítól használni; a többiek pedig azt akarnák, hogy miután a parasztnál oly kevés földet hagytak, a miből nem, vagy alig élhet meg, ebből még egy darabot váltás fejében adjon. Még a legjobb megyék utasításai is olyanok, melyektől borzadni kell.”

Kedves s a Vörösmarty és Deák Ferencz közötti meleg barátságot jellemző hangjánál fogva kiválóan érdekes Deák Ferencz Vörösmarty Mihályhoz intézett következő levele:

Kehidán, június 9-én, 1844.

Kedves Komám!
Kedvesen leptél meg szíves soraid által, melyekben tudósítasz, hogy a legszívesebb barátságunk ismét egy új kötével kötözött magadhoz és most már mint családtagyok családodhoz. A keresztény anyaszentegyház tanítása szerint a keresztény keresztnévben nevében ellene mond az ördögnek s az ördög hatalmának, s ezen ellenmondást szívemben én is megtevének kis fiad helyett, kit úgy hiszem (mert erről nem irsz) Ferkónak is hínak, nem én miattam, hanem dicsőült Köleseynek emlékeért.* Ellene mondtam tehát kis Ferid nevében az ördögnek, s tudom, ha apjának csak egy csepp vére szorult is ereibe, ellenmondásom teljes sikerű leend, mert a becsületes embert az ördög bosszant-hatja ugyan, de rajta hatalma nincsen. Nőnek, kedves komámasszonynak, mondj nevemmel szíves, igen szíves tiszteletet s a kis fiút csókolj meg helyettem, s ezen csók legyen záloga annak, hogy mindazon szíves és forró érzelmeket, mik ifjúságomtól óta édes atyja iránt élnek keblemben, s nékem oly igen kedvesek s boldogító, általviszem ő reá is, a kis fiúra teljes mértékben.

Isten áldjon kedves komám, mondj barátinknak tőlem tiszteletet és szeresd

hű barátodat

Deákok.

LONDON ÉLELMISZER-SZÜKSÉGLETE.

Európa legnagyobb városa táplálkozásáról érdekes adatokat közöl a „Quarterly Review” című angol folyóirat, melyekből némi fogalmat alkothat magának az ember a különböző tápláló

* Vörösmarty-nak a levélben említett fia Vörösmarty Béla, ki 1844. áprilisban született.

szék roppant mennyiségéről, a melyet a lakosság milliói elfogyasztanak.

Az 1898-ik évben Londonban 73,660 tonna (egy tonna tíz métermázs) búzát és lisztet szállítottak. E tömeg három ötödrésze, 43,180 tonna, magában a városban fogyott el. Amerika egymagában több mint felét szállítja London búza- és lisztszükségletének, Oroszország pedig a hetedrészt. A legfinomabb búzát és lisztet Magyarország szolgáltatja.

Húst körülbelül 76,000 tonnát esznek meg éventéknt Londonban. Régebben a marha- és borjúhús legnagyobb részét Hollandiából és Dániából hozták, részben pedig Belgiumból és Hanza városokból. Ma az Egyesült-Államok szállítják legnagyobb részét ez élelmi cikkeknek, rajtuk kívül pedig Kanada és Argentína a legfőbb hússzállítók. Tengeren mintegy 222,853 darab marhát szállítottak 1898-ban Londonba. A birkát, mely azelőtt legnagyobb részt szintén hollandi eredetű volt, most főképp Argentínából hozzák be, szám szerint összesen 322,720 darab argentinai juh került 1898-ban a londoni vágóhídra.

Hal is rengeteg mennyiségű fogy. Évenként több mint kétszáz ezer tonna halat szállítanak vasúton, Anglia különböző vidékeiről a fővárosba. E mennyiség kétharmadrésze magában a fővárosban fogy el, a többiit széjjelküldik az ország különböző vidékeire. Átlagszámítással 30 kiló hal esik fejenként London minden polgárára.

A gyümölcs különböző fajai közül első helyen a narancs áll, melyből 908,100 hektoliter fogy el éventéknt. Utána a citrom következik 246,600 hektoliterrel és az alma 292,600 hektoliterrel. Az összes elfogyasztott gyümölcs tömege több, mint két millió hektoliter, nem számítva bele a konzervált gyümölcsöt. A szőlőt Spanyolországból és Kis-Azsiából, az almát főleg Kanadából és az Egyesült-Államokból, a citromot Olaszországból, a narancsot Spanyolországból, a szilvát Francia- és Németországból, a körtét Franciaországból, a mandolát Spanyolországból, Portugáliából, Olaszországból, Marokkóból hozzák be, a fügét pedig Spanyolországból, Portugáliából és Törökországból. Magyarországból eddig még inkább csak próbáképpen szállítottak csekélyebb mennyiségű gyümölcsöt Londonba.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Székel hangok. Versek. Irta Tarcsafalvi Albert (1897—1899) Székely-Udvarhelytől 1900. Ott a székel helyek alján, a Vargyas vize mellett, nagy buzgósággal áldozik a műszáknak egy egyszerű falusi tanító. Nem hiszünk, hogy angyai haszna volna belőle; úgy látszik, csak belső ösztöne sarkallja. Alig három éve, hogy kiadta verseinek gyűjteményét, s azóta ismét jókora kötetre való gyűlt össze.

E nagy termékenységre aligha válik hasznára; gondolatai, érzései jobban érnek, ha huzamosabb ideig hordozná lelkében. Tarcsafalvi Albert nem kiváló költői tehetség, de a meleg érzések, költői hevületek embere. Lelkébe sokat beszitt a székel Erdővidék tiszta levegőjéből, üde illatából. Midőn a természetet festi, képei színesek; midőn családi érzésekről dalol, hangja meleg, szívből fakadó. Magyar szíve a hazáért is melegen dobog, mint hazafias versei mutatják. Különösen, mikor székel népéhez szól, érezzük, hogy mennyire szívből fakad, a mit mond. Például a kivándorlást ostromló versében megkapó erővel szólal meg a következő strófában:

„Meyen vakon, se hall, se lát,
Gyom veri fel az udvarát,
Ide haza pénzét szórta,
És a vége? Régi nóta...
Rongy a lelke, rongy ruhája —
Székely vigad, székely bánja.”

A magyar rythmus erőteljes lüktetése is emeli e vers szépségét.

Tarcsafalvi Albert, noha örömet használja a magyar versformákat, sok verset ír nyugat-európai, jambikus lejtésű versformákban is. Ezekben mintha kevésbbé volna magyaros, kevésbbé volna természetes. A kötet ára 2 korona. Álljon itt mutatványúl a következő költemény:

Az én házam.

Betelik még az én vágyam,
Lesz tornácos kicsi házam.
Van is hozzá immár régen
Ót szál fenyőm a hegyélen.

Három zsalus ablak nézne
Templomutca középeére,
Pihentető édes óra,
Ki-kiesalna egy két szóra.

Mindenik, ki jön felém,
Köszöntene, köszönténem,
Meg is szólónk t a nyarat:
Gyében gyűl a kassa alatt.

Egyikhez is szavam lenne
S talán gyűlne munkáidve,
Máskíhoz is szavam lenne
S az én székel szívem benne.

Kicsi hajlék lesz ez, tudom,
Napkeletrre az udvarom,
Lombszegélyű dísznek pedig
Csemeteros, a hogy telik.

Egyik-egyik butulifajta,
Halványpiros bimbó rajta,
Vajaskörte, pármán, renett —
Kinek-kinek, a mit szeret.

Falon kúszó vadszőlőre
A virágok királynője
Kis kertemből büszkén nézne,
Harmatgyönggyel a szemébe.

A magyar buza kémiai összetétele. Írták: Hankó Vilmos és Gáspár János. A fenti cím alatt megjelent füzet tulajdonképp kivonata a szerzők ama pályaművének, mely az Akadémia Révny-jutalmát elnyerte volt. Vegyelemzésnek nyomán azt bizonyították be benne, hogy teljesen alaptalan némelyeknek azon állítása, mintha a magyar buza sűrűtartalmú újabb csökkenne. Sőt épen ellenkezőleg áll a dolog, mert búzáink sűrűtartalmú inkább növekszik; tehát nincs ok az aggodalomra, hogy a magyar buza jelentősége a világpiacon alább szállana. A füzetet a Magyar Tudományos Akadémia adta ki, ára 45 krajczár.

Keresztény Imádságos könyv ezimel népies nyelven írt imádságos könyvet adott ki az evangélium népe számára. Kovács Sándor pozsonyi teológiai akadémiai tanár. A szerző, ki az egyházi irodalom terén jó nevet szerzett már egyéb műveivel, részint a régebbi imakönyvek szebb darabjait alkalmazta a mai nyelvre, részint jeles költők, György Vilmos, Torkos László s mások költeményeit használta fel, de az imák és énekek nagyobb része saját szerzeménye. Egyszerű, közvetlen hang, magyaros nyelv s mély vallásos érzés jellemzi ez imákat, melyek bizonyára nagy elterjedést fognak nyerni a nép körében. A csinosan kiállított kis könyv a halasgyarmati könyvnyomda részvénységének könyvnyomdájában jelent meg.

Az iparművészeti nagy aranyérem. Az iparművészeti társulat és múzeum karácsonyi kiállítására kitűzött iparművészeti nagy aranyérem fölött már döntött a közoktatási miniszter. Nyertese Horti Pál rajztanár és festőművész, a kit a bíráló bizottság egyhangú javaslataira sokoldalú és kiváló tevékenységéért tüntetett ki a miniszter.

A műcsarnok tavaszi kiállításának elhalasztása. Az országos magyar képzőművészeti társulat igazgatósága a művészeti szakbizottságok javaslataira elhatározta, hogy az év tavaszi magyar kiállítását április hó 1-je helyett április 10-én nyitja meg. A művek beküldésének határideje március 31-ike.

A Nemzeti Színház «Az élvé temetkezők» című társadalmi drámát fogadott el ifj. Hegedűs Sándortól, a kereskedelmi miniszter fiától, kinek tartalma és érdekes dolgozatai lapunk olvasói is ismerik.

Vígyszínház. Február 20-án külső hatásban igen eleven estéje volt a Vígyszínház, mikor Makai Emilnek «Tudós professzor Hatvani» című verses vígjátéka került bemutatni előadásra. Makai mint versíró gerjesztett figyelmet, s aztán a színpadi könnyű énekes termékek, operettek dalainak folyékony fordításával, majd egy-két színpadi monologgal és apróságokkal. Most egy igazi magyar tárgyhoz nyúlt, mely sok író foglalkoztatott már. A debreczeni kollégium régi híres professzoráról, a tudós Hatvani Istvánról írt színművet, mely vígjátéknak vékony, verselésnek hangzatos, s többször a fülbe behat de tovább nem. Mint magyar tárgy, úgy elkallódik, hogy nem marad benne semmi, a mi magyaros, s Debreczenben ha előadják, ott alkalmasint visszatetszéssel nézik azt a babonás, ördög-félt, minden hókuszpokuszra szoltárt éneklő czivis népet, mely vastag kalomista nyakával soha sem hajlott meg se Belzebubnak, se a garabonciás diáknak, se semmiféle ördögi praktikának. Hatvani professzor is más formában él az emlékezetben, mint tudós és mint az ördögön is kifogó találatkötő ember, míg a szindarabban afféle jámbor, lányfejű tanár, minőnek a «Fliegende Blätter» malicziája szereti felmutatni a német tanárok egy részét. Korrajzi festése nincs a darabnak. A debreczeni tősgyökeres magyar világ a maga nevezetes kollegiumi életével minden esetre más kinnál, mint egy jámbor ördögűző történetet. Egyes részei a darabnak különben csinosan vannak kidolgozva; nagyobb részeiben azonban a színpadon szétterpeszkedik, és szerte lapul.

A szerző csapongó mesét nem könnyű összefoglalni. Elég jól és poetikusán kezdődik az alvilágban, a hol Belzebub panaszokodik, hogy foszlik a hatalma. Ennek oka pedig Hatvani professzor, a ki felvilágosodást, tudományt és az ördög nemlételetét hirdeti. Belzebub a könyvei közt elaludt Hatvanit lehozza az alvilágba, ott egy szírn hajából sodrott gyűrűt tesznek az ujjára, attól aztán lesz belőle minden okosság és józanság nélküli babonás ember, a ki most már fél az ördögtől. Hozzá még leánya is elbűvölt, az is a maga hajából gyűrűt húz ujjára, hogy megnyerje magának. A leány ugyanis a garabonciás diákba szerelmes, a ki most már mint Belzebub lép föl, és szegény Hatvani így kerül a vélt ördöggel szembe. Rendületlenül hisz az ördögben, a mi kevesebb baj volna, mint a sok hossza-

dalmasság. Végül is Hatvani kijózanodik, az ördögben nem hisz többé és áldását adja leánya és a diák frigyére. A verselés gyakran áradozóvá teszi a szerzőt és fárasztja a hallgatót. Sok tarkaság mozog a darabban, s érdekesek a debreczeni diákok régi énekei. Az előadás jól sikerült, s a szereplők és a szerző sok tapsot kaptak. Jelen volt Jókai is egy páholyban. A darab írásakor ő mondta el a szerzőnek s részben el is énekelte a diák nótákat. Ezt tudván a közönség s a nagy költőnek épen 75-ik születésnapja is lévén, tüntetőn üdvözölte. Hatvani szerepét Hegedűs Gyula játszotta, nem csekély nehézségekkel küzdödvén a határozott alakot ölteni nem tudó professzor személyében. Fenyvesi a garabonciás diák szerepének verseit jól szavalta. Nikó Lina, Varsányi Irén, Nográdi Jolán, Hunyadi Margit, Pécsi Paula, Tapotczai, Balassa, Gyöző s egy kis gyermek-szerepben Halász Ilonka támogaták az előadást.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia február 19-iki ülésén Horváth Géza bemutatta a maga és Mocsáry Sándor nevében a Nemzeti Múzeum lepkegyűjteményének legpompásabb darabjait, a Troides-pillangókat, melyek mind a forró földövről Ázsia és Ausztrália között fekvő szigeteken fordulnak elő. A Nemzeti Múzeum e nemű gyűjteménye a legzadagabbak közé tartozik egész Európában. Legszebb és legbecesebb darabja az a remek, aranyos zöld és aranyárga színekben ékeskedő pillangó, melyet Bíró Lajos hazánkba Új-Guineában fedezett fel és melyet a szerzők, Magyarország felejtetetlen királyának emlékére Erzsébet királyné pillangója (Troides Elisabethae Reginae) név alatt vezettek be a tudományba. Schmidt Sándor műegyetemi tanár a kristályok osztályairól érkezett. Végül Kövesligethy Radó «A csillagrend fizikai értelmezéséről».

A Petőfi-társaság február 18-iki felolvasó ülésén Bartók Lajos elnököt. Szana Tamás titkár bejelentette Axel Gusztáv Virgin norvég írónak a Petőfi-Társaság kultagjának 87 éves korában történt halálát. Egyik költői elbeszélésének tárgyát a magyar szabadságharcból merítette; Petőfivel is foglalkozott, több versét lefordította s tanulmányokat írt róla. A felolvasások sorát Kenedi Géza nyitotta meg: «Egy jelentéktelen ember» című elbeszéléssel, melynek tárgyát a boszniai hadjáratból vette. Utána Jakab Odón olvasta föl két költeményét: a «Szegegy magyar paraszt» és «A burok» címűeket, mely utóbbiban a délafrikai szabadságharc vitézeit magasztalja. Majd Bartók Lajos érkezett a Nemzeti Színházról, s annak művészi állapotairól, melyeket éles kritikával kísért. Végül Szabóné-Nogall Janka szeretetreméltó vidám rajzot olvasott föl «A bajszról». A felolvasások a közönség tetszésel fogadták.

A Természettudományi Társulat választmányja február 21-ikén tartott ülésében pénztárnokká Lengyel István őradaigazgatót, könyvtárnokká Ráth Arnold tanárt választotta meg. Elhatározták, hogy a «Természettudományi Közöny Pótfüzetei», melyek eddigelé negyedévenként jelentek meg, ezentúl két havonként, évi hat füzetben adassanak ki tizenhözöt ívnyi tartalommal. Az évi 2 koronára előfizetési ár megmarad. A tagok száma 186 új taggal szaporodott, a társulatnak így most már 8178 tagja van. Ezek között 251 alapító.

A földrajzi társaság február 22-iki ülésén dr. Havass Rezső alelnök ismertette a «Budapest in Wort und Bild» (Budapest írásban és képből) című művét. Kiemeli, hogy az egykori Budáról és Pestről s az egyesült Budapest fővárosról 190, nyomtatásban megjelent leírásunk van. A Budára vonatkozó legrégebbi nyomtatott leírás 1501-ből, a Pestre vonatkozó 1782-ből való. A most bemutatott műnek, mely Berlinben jelenik meg, czélja a magyar fővárosnak Németországban való ismertetése; szerkeszti Jaszni Sándor (írói nevén Oskar von Krücken.) Ehhez a műhöz a bevezetést Jókai Mór írta és munkatársai közt van Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, Lampel Hugó főszámvéve, Mátyus Arisztid és több más ismert nevi ember. Eddig hat füzet jelent meg. — Ezután Löczy Lajos tiszteletbeli tag mutatta be Cvijics János levelező tagnak, a belgrádi egyetem földrajz-tanárának előzetes jelentését a macedoniai tavak fölméréséről. Cvijics 1891 óta folytatja kutatásait a Balkánon és arra a tapasztalatra jutott, hogy Macedonia, Európa egyik legnagyobb tósi vidéke.

MI UJSÁG?

A király Budapesten. A király az egész hetet a budai várban töltötte s Gödöllőre sem rándult ki vadászatokra. Ő Felsége gyöngyölkedett, könnyű meghülés következtében, de azért február 19-ikén is megtartotta az általános kihallgatást, részt vett az udvari ebédeken. Mindössze az iparművé-

szeti múzeumban a párisi kiállításra küldendő kiválóbb tárgyak megtekintését halasztotta el a Felség február 20-ikáról. De mivel Ő Felsége rendkívül szigorú pontossággal teljesíti előre kitűzött napi teendőinek rendjét és erőteljes jó egészsége ismeretes, ezért bizonyos aggodalom terjedt el a gödöllői kirándulás és a február 20-ra kitűzött múzeumi látogatás elmaradása miatt. A könnyű meghülés azonban gyorsan elmúlt, Ő Felsége február 22-ikén megtartotta a csütörtöki rendes kihallgatásokat, a kitűzött látogatásokat is megtette. Mária Valéria főhercegnő február 20-ikán este szintén Budapestre érkezett.

A király február 17-ikén, mindjárt a megérkezése utáni napon meglátogatta Zala György szobrász műtermét, mely a nyugati pályaudvar egyik raktári épületében van berendezve. Ő Felsége két készülő szobornívet öhajtott látni. Az egyik a magyar hősek által Erzsébet királyné sírjára fölajánlott emlék, a másik gr. Andrássy Gyula lovas szobra. A Felség látogatására a műteremben megjelent Széll Kálmán miniszterelnök is, és az Andrássy-szobor bizottságának több tagja. A király először is Erzsébet királyné síremlékét tekintette meg. Oltár előtt megtörtént imádkozó Pietást tüntet föl ez, a mint a keresztény támaszközlök. Meghatva nézte Ő Felsége és több kérdést intézett Zala György szobrászhoz, többi közt arról is, hogy a szoborní, mely az Erzsébet királyné és Rudolf trónörökös koporsója közti helyre van szánva, elfér-e a sírboltban. Zala azt mondta, hogy a mű pontos mérték szerint készült. Gr. Andrássy Gyulának az új országház előtti téren felállítandó szobrát nézte meg aztán Ő Felsége, valamint az ezredévi nagy emlékek több mellék-alakját. Érdeklődéssel nézte mind ott végig, részletes fölvilágosításokról tett sok kérdést, s meglepődését fejezte ki. «Nagyon szép volt, igazán szép dolgokat láttam», szölte Ő Felsége a távozáskor.

Mária Valéria főhercegnő megérkezése után, február 21-ikén délután látogatást tett Andrássy Aladár grófnál és családjánál, a gróf Andrássy-úti palotájában. A főhercegnő, a ki udvarhölgye kíséretében ment, közel egy óra hosszat időzött az Andrássy-palotában, a hol Széchenyi Imre gróf családja is megjelent a fejedelmi vendég üdvözlésére.

Február 22-ikén délelőtt Ő Felsége általános kihallgatást adott. Megjelent Márkus József főpolgármester és Halmos polgármester, kik a főváros hódolatát tolmácsolták. A Felség az ópitkezőkéről kérdézősködött, s azt a választ kapta, hogy különösen a Belvárosban elég nagy az építkezés, a hol Ő Felsége és Klotild főhercegnő palotái épülnek. A király a kihallgatás után az iparművészeti múzeumban tett látogatást. Esti 6 órakor udvari ebéd volt. Ő Felsége február 23-ikán az Operaszínház előadására készült Mária Valéria főhercegnővel. A király kívánságára a «She» ballet volt kitűzve. A király nevében gr. Apponyi Lajos udvarnagy 600 koronát küldött a budapesti újságírók egyesülete által rendezendő bál jótékonyczására.

Mária Valéria főhercegnő február 22-ikén délután meglátogatta az angol kisasszonyok Lipót-utcai intézetét, hol az intézet növendékei hangversenyt rendeztek. A főhercegnőt Almásy Mária fejedelemasszony fogadta. Hoffman Margit kisasszony ügyes szép beszéddel köszöntötte. A főhercegnő végighallgatta az ének- és zene-előadásokat, megtekintette az intézet mintaszertű helyiségeit. A mikor távozott, az utczán összegyűlt közönség nagy éljenzése üdvözölte.

Ottó főherceg festménye. Ottó főhercegről írják, hogy nagy kedveléssel és hivatással fest. Eddig tanulmányfejezetet festett, nem rég pedig egy magyar életképet fejezett be, melynek tárgyát a katonaleletből vette. A főherceg a királynak ajándékozta a képet. Ez magyar huszárt ábrázol, a mint lováról leszállva letelepedett egy csapásnék és szabadban levő asztalához. A ló mellette áll és torokoskodni akar az asztalon levő kenyérből, gazdája azonban visszatartja. A csapásnék ajtaján látható a trafik ezimtbla is a magyar czimrel és ezzel a magyar fölirással: «M. k. dohány és bélyegeladás».

Vörösmarty szülőháza. Ez év decemberében lesz száz éve Vörösmarty Mihály születésének. A székesfehérvári Vörösmarty-kör nagyobb irodalmi ünnepeket rendez s erre külön bizottság alakult. Ez meg akarja jelölni emléktáblával Képőn-Nyéken a költő szülőházát is, de kiderült, hogy azt a házat már 1801-ben a tulajdonos gróf Nádasdy lebontatta s helyére más épületet emeltetett. Mivel ez így nem a költő tulajdonképeni szülőháza, a bizottság több tekintélyes irodalmi férfi véleményét kérte, hogy a ház azért megjelölendő-e emléktáblával s ennek mi legyen a felirata. Thaly Kálmán már válaszolt, s a ház megjelölése mellett van, megfelelő felirattal. A bizottság egyébiránt a törté-

POROSZ HALÁLFEJES HUSZÁR A XVIII. SZÁZADBÓL.

A huszár-kiállításból.

Zúgó kasok munkás népe
Szállna rétre, szállna bérczre,
Majd kitűnnék édes titka:
Mennyi jóval tért, jött vissza.

Be sok lenne majd a dolog
Az írombák hova tojott?
Szűkében a tejelek, vajnak:
Mit adjunk még a Szilajnak?

Édes gondod neked, nekem,
Szemünk a páros gyereken,
Egyik szemünk azon s másik
Hol az a hegy kébbe látszik.

... Betelik még az a vágyam,
Lesz tornáczos kicsi házam,
Van is hozzá immár régen
Aranyos kis feleségem.

Az Új Magyar Szemle, Blaskovich Sándor és Ambrus Zoltán folyóiratának februárban megjelent második füzeté is érdekes tartalmú.

Első cikkében Földes Béla, a budapesti egyetem tudós tanára, tartalmas értekezésben magyarázza az ultrizmus, az önzetlenség igaz jelentőségét, Papp Dávid a magyar iparról ír, Hertzka Tivadar folytatja a valuta-rendezésről szóló dolgozatát, Lipszay Ádám a szabadelvűségről és parlamentarizmusról ír, Pékler Gyula az ideg-élettan alap-problémáit fejtegeti, Papp Dániel a szerelemről elmélkedik, Szász Zoltán «Nietsche és elmélete» czímen kezd hosszabb tanulmányt. Kiválóan érdekes a Vörösmarty levelezéséből című közlemény, melyet fentebb ismertettünk. Az új füzet további tartalma: Rakosi Viktor regényének, az «Elnémült harangok» folytatása, «Bovaryné», Flaubert híres regénye, Ambrus Zoltán fordításában. Ezenkívül sok kisebb közlemény és könyvismertetés van a füzetben. A folyóirat előfizetési ára egy évre 24 korona.

Magyar statisztikai évkönyv, új folyam, 1898. A kereskedelmi miniszter rendelkezéséből szerkesztés és kiadja a központi statisztikai hivatal. A 303 lapra terjedő nagy könyv táblázatokban közli az országos statisztikai hivatalba az 1898-ik évről érkezett adatokat az időjárásról, egyáltalán a meteorológiáról, a népesség mozgalmáról, közegészségről, halálozásról, a mezőgazdaságról, bányászatról, kereskedelmi forgalomról, közlekedésről, hitelről, biztosítási ügyekről, tüzkárokról, a közműveltségéről, oktatásról, egyházi állapotokról, a törvényhatóságokról, bíróságokról, katonaságról és az állami pénzügyekről. Kiterjed tehát az élet minden ágazatára, mely jelenségeiben és eredményeiben tanulságot nyújthat. A mi Kilián Frigyes utóda könyvkereskedésében, (Váci-utca) mint a hivatali bizományosánál, 5 forint bolti áron szereshető meg.

Fehér könyv cím alatt Bródy Sándornak van folyóiratából megjelent a februári kötet díszes kiállításban. Bródy egymaga írja egész tartalmát, s maga adja ki. A szerző gondolatait, ítéletét különböző alakokban, de mindig elevénsséggel írja meg a politikáról, társadalomról, színházról, művészetekről. Ezenkívül legújabb szépirodalmi műveit is itt közli. Egy kötet ára 80 kr.

Egy házasság története, regény, írta Mrs. Alexander. A Singer és Wolfner-féle «Egyetemes regény-tár» két legújabb kötetét foglalja el, s ára 2 korona.

RÁTTYI HUSZÁR (1707).

neti hűség kedvéért ki akarja deríteni, hogy gróf Nádasdy Mihály 1801-ben tőbőlrottanta-e le a költő szülőházát, mikor új gazdatiszti épületet emeltetett, vagy pedig csak kibővítette és átépítette a régi lakást? Az emléktábla ügyében Gyulai Páltól, Beöthy Szoltól és Szász Károlytól is véleményét kértek, s így a pusztanyéki emlékmű felállítását irodalomtörténetileg is érdekes véleményesre fogja megelözni.

Jókai születésnapja. Február 20-ikán töltötte be a nemzet koszoris írója, Jókai Mór 75-ik születésnapját. A költő csendben ülte meg az évfordulót, de tisztelő nagy számban üdvözölték az ország minden részéből. A főváros több iskolájában alkalmi ünnepeket rendeztek e napon, s a tanítók és tanárok Jókai érdeméről beszéltek az ifjúságnak.

Mátyás király szobra Párisban. Fadusz János szobrász elkészítette Mátyás király lovasszobrának a nagy mintáját, a melyet most öntenek bronzba az érezető műhelyben. A nagy minta után azonban egy újabb gipsz-modellt készítenek, a melyet el fognak küldeni a párisi kiállításra.

Irgalom háza. Országgyűlés San Marco hercegné áldozatkésztségéből még ez évben megnyílik Ó-Budán a gyógyíthatatlan betegek kórháza: az Irgalomháza A fővárosi kórházokhoz Vasváry Kolos főorvosnokok-prímás vállalta el, a ki február 20-ikán fogadta a kórház bizottságát és Forster Gyula elnök beszédére adott válaszában kijelentette, hogy a nemes emberbaráti intézményt, a mely hazánkban első és egyetlen ilyenemű, úgy erkölcsi, mint anyagi támogatásban részesíti.

Magyar festő a pápánál. László Fülöp, a jeles arcképfestő Rómában van, a hol Fraknoi Vilmos püspök kieszközölte a pápánál, hogy arcképfét természet után lefesthesse a szépművészeti múzeum számára. A pápa e hó 15-én fogadta Lászlót, a kit Fraknoi kísért az audienciára. A pápa kérdézőközlésében nagy érdeklődést mutatott a művészeti, irodalmi és általában a magyar viszonyok iránt.

Új egyetemi tanárok. A király kinevezte a budapesti tudományegyetemre a következő jog és bünyádi

perrendtartás nyilvános rendes tanárává dr. Balogh Jenő budapesti ítélőtáblai bírót, ismert jogi író, és dr. Fayer László budapesti egyetemi rendkívüli tanárt, több jogi munka szerzőjét, a «Jogtudományi Közöny» szerkesztőjét.

A jászói premontrai-rend helyettes prelátsusa. A jászói premontrai-rend prelátsusa már hosszabb idő óta betegeskedik, s ezért szükségessé vált, hogy helyettes, coadjutort válasszanak. Az először kijelölt Nátafalussy a választást — szintén gyöngyölkedése miatt — el nem fogadhatta. Az új jelölés február 20-ikán történt, s az eredmény az, hogy első helyen jelölték Takács Menyhértet, a kassai főgimnázium igazgatóját, második helyen Károlyi Irént, a nagyváradi főgimnázium fizika tanárát, harmadik helyen pedig Fábry Emilt, a budapesti premontrai tanárképző-intézet kormányzóját.

A budapesti hírlapírók nyugdíjintézetének a nem rég elhunyt maróthi Fürst Jakab özvegye 4000 koronát küldött, férje emlékére. Az egyesület mint Fürst Jakab és neje alapítványát fogja kezelni.

Andrée sorsa. Az éjszaki sarkhoz léghajón elindult Andrée és társai sorsáról újra tudni vél valamit a hír, de ez is vesztököt mondja. Stockholmba azt a távirati értesítést küldték Amerika éjszaki részéből, hogy múlt év októberében Churchillpart éjszakai-amerikai városba néhány eszkimó érkezett, a kik azt mesélték, hogy két fehér embert, kik a tavasszal «az égből látszóttak alászállani» rabló eszkimók megtámadták és agyonütöttek. Ők látták a léghajó roncsait is és tudták, hogy hol vannak azok elrejtve.

* A gyufagyártás Japánban. A japáni gyufagyárak az egész kínai birodalmat, Kelet-Indiát, Koreát és Ausztráliát ellátják gyufákkal. A japáni ipar ezen ága kétszáz gyárban, hatvanezer férfi és nő munkáit foglalja magába.

Új személy- és podgyászdíjszabá: életbe lépése a csetnek völgyi h. 6. vasuton. Ezen h. 6. vasuton folyó év március hó 1-én új személy és podgyászdíjszabás lép életbe, melyely az 1898 évi november hó 1-én életbe lépett díjszabás érvényen kívül helyeztetik. Az új díjszabás a magyar kir. államvasutak díjszabás elárisított iródájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 20 fillérré kapható.

Anyák figyelmébe. Vénna, gyenge és vérszegény gyermekek feltáno gyorsan erősödnék és szaporodnak

sulyban, ha a kiváló Egger-féle Csukamájolaj Emulziót használják, mely igen kellemes ízű és könnyen emészthető. Egy üveg 4 I korona 40 fillér. — Kapható a Nádor gyógyszerárban, Budapest, Váci-körút 17.

Rheuma, esz, köszvény és epekőbajok biztosan gyógyíthatók a tudományos alapon álló Dr. Rissó-féle citromos kúrálal. Ismertetést ingyen és bérmentve küld Szabady János gyógyszerész Budapesten, Damjanich-utca 2/c.

A női szépség ápolására, fenntartására és emelésére ajánlhatók Banler Odön kintő hármas krém, a legújabb Sz. Miklós gyógyszerár (Temesvár) által előállított kozmetikai szerek, melyek károsan ható anyagok mentesek és mint számos esetben bebizonyították, meglepő sikerrel használják. Bővebbet a hirdetési rovatban.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Szokiczi Jovanovics Szilárd, nagybirtokos, a moraviczai kerület országgyűlési képviselője, 66 éves korában, Verseczen. Holttestét a szokiczi családi sírboltba szállították — GURÁNYI PÁL, kir. főmérnök, a nagyenyedi kulturmérnöki hivatal főnöke, 39 éves korában, Lugoson. — SÜLY EDE, városi tanácsos, Veszprém régi patricius-családjának tagja, 69 éves korában, Veszprémben. — SÁNKAI LAJOS, nyug. főszolgabíró, Csermón. A megboldogult a világsi fegyverletétel egyik tanúja volt s mint akkori főszolgabíró nagyon sokaknak, a többek között Beöthy Odóznak is a menekülését elősegítette. — LENHOSSEK ADOLF, nyug. magyar kir. főmérnök, élte 71-ik évében, Budapesten. — DR. MESKÓ ANTAL, járási orvos, tb. m. tiszti főorvos, az orsz. orvosszövetség hunyadmegyei fiókjának alelnöke, megyei bizottsági tag, a hátszegi takarékpénztár igazgatója, Hátszegen. — ZALÁNI VASS ISTVÁN, volt 48-as honvédszázados, nyug. gazdatiszt, Zalánban (Háromszékmegye), 84 esztendő korában. — MIKLÓS DÁNIEL, ezredes-hadbíró, a honvéd-főparancsnok igazságügyi előadója, igen képzett férfiú, 48 esztendő korában, Budapesten, önkézüleg oltván ki életét. — SZABÓ FERENCZ, nyug. főerdész, 1848—49-iki honvédhadnagy, 72-ik évében, Radnóthon. — SOMMER EDUÁRD, régi honvéd, ki a szabadságharc kitörésekor lelkesültségéből jött német földről a honvédek közé, s aztán Nagy-Somkúton telepedett le, 75 éves korában. — STEINER FERENCZ, 1848—49-iki honvéd őrmester, Zala-Koppányban 74 éves korában. — GLÜCK IGNÁCZ, dr. törvényszéki orvos, a városi ligeti szanatórium tulajdonosa 66 éves korában, Budapesten. — FEHÉRPATÁRY KÁLMÁN, a bécsi Terézianum gondnoka, 64 éves korában, Bécsben. — DR. NAGY BÉLA, magyar kir. állami ménes-intézeti orvos, es. és kir. tartalékos ezred- és tb. járási orvos, 43-ik évében. — SZABÓ KÁROLY, földbírtokos, a gomori ipar- és népbank igazgatója, 54 éves korában, Rimaszombatban. — PETRANICS ISTVÁN, nyug. tanító, régi honvéd, ki a szabadságharc után sok viszontagságon ment keresztül Olasz- és Görögországban, míg végre Ó-Hután telepedett le s ott is érte a halál.

ÖZV. SZENTMIKLÓS JÓZSEFNÉ, szül. Remyenyik Karolina, Budapesten. Nevét híressé tette a nagy bátorsága, a melylyel Haynautól elfogott férje szabad bocsátását követelte, a mit el is ért. Leánykorában Tompa Mihály is kérei sorában volt. — RUTKAY JÁNOSNÉ, szül. Hírháger Teréz, Temesvárott, 73 éves korában. A Kossuth-család rokona volt s jótékonyaságáért városszerezt tisztelték. —

ÖZV. DAVIDOWSKY KÁROLYNÉ, szül. Kornis Mária 74 éves korában, Győrött. — KELESZÉNYI ILONA, Keleszényi Ráfael leánya 18 éves korában, Bars-Baracsán. — VÖRÖS JULIA, ötven éves korában, Győr-Újvárosban. — GRÓF D'ORSAY EMILNÉ, szül. Festetics grófnő, csillagkeresztés hölgy, 65 éves korában, Pozsonyban. Férje mellett gyermekei, köztük Ratibor hercegné, Thurn-Taxis hercegné, s nagyszámú rokonság gyászolja.

Szerkesztői üzenetek.

Kakuk madár zöld erdőben. Mi is szívesen elismerjük, hogy bár a vers tárgya nagyon is kopott, szerző magsem halad a szélesebb társaság útján; hangjában van valami egyéni, csak az a kár, hogy oly nagyon gyöngyös versel.

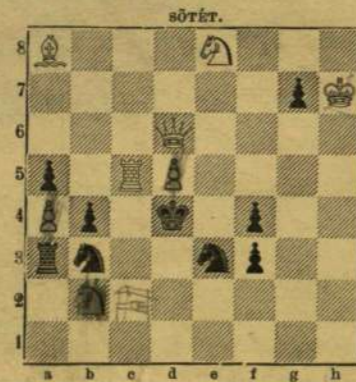
A megtört asszony. Ily hosszú verset még akkor is csak kivételképp közzétehnék, ha valóban érdemes volna a közzétételre. E hosszabb líregzetű versben nagyon alantjáró komikummal találkozunk s pongyola előadással, noha azt is készségesen elismerjük, hogy van benne egy pár találó vonás, melyet szerző ügyesen lesett el az életből. Természetesen nem sorozzuk ide az anyósokra szót elkopott dicsőletét.

A repülőgépről. Tanulmány. Semmi új nincs benne; a cikkben elmondott dolgok már mind ismeretsek a nagyközönség előtt is.

A cigány. Elbeszélés. Élénken megírt kis dolgozat, melyben csinos részletek is vannak, de az egész a közönlenség mértéké nem új meg.

SAKKJÁTÉK.

2156. számú feladvány. Ehrenstein M.-tól.

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

A 2140. számú feladvány megfejtése. Sahlberg R.-tól.

Table with 2 columns: Világos, Sötét. Moves listed.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Lipótvárt: Hoffbauer Antal. — Gyúdn: Nuszabek Sándor. — Losoncban: Demeter József. — A pesti sakk-lőr.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' folyó évi 6-ik számában közölt képtalány megfejtése: A szabadság a béke legjobb virága.

Foulard-selyem-ruha 8 frt 40 krtól

Gummiárak, betegápolási eszközök (óvszerek) F. Bergerand párisi gyártó) legelőnyösebben beszerezhetők Polgár Sándor egyetemi kózszerésznél, Bpest, Erzsébet-körút 50. 6784

SZENÁSY, HOFFMANN és TÁRSA

parisi és lyoni selyemgyári raktára Budapest, IV., Bécsi-utca 4. Raktárunk található a legzsebb és legnagyobb választék divatos selyemkelmék, csipkék és szalagok, valamint gyöngy-tüllruhák és gyöngy-tüllkelme-díszekből. Fekete és színes selyemkelmék 83 krtól 14 frt-ig. Foulard, Pongré- és Satin Liberty-selymek 65 krtól kezdve. Moiré, Pékin, Mousselin minden szímben. — Mintákkal kívánatra készíttünk. 8003

REGI szírmázas visketegség és mindenféle sümörbajoknál (bőmitégek, kéz- és lábizzadás, övvar) legjobb ajánlatnak az Ichtioi-Salicyl-t, mely a test bármely részén használható főtálmó eredménynyel. Szagtalan! Ártalmatlan! Nagy tégy utatitással 3 korona. 83 Cszos 83 köszvényes (rheuma) szenvedőknél nélkülözhetetlen szer a kiütetett 'Norvin', mely néhány bedörzsölés után megszünteti a legkínosabb hasogatást, szaggatást, eszontálmalmakat, derékfájást, zsúrtást, szúrtást, fag- és fejtájást. Mindennemű daganatot a test bármely részéről eltüntet. Nagy üveggel 80 krajczár; utatitással mellékve! Kőhögés mindenféle hurutos bántalmak, nehézőgés, astma, influenza, udóbajok, rekedtség ellen legelőbb és legjobb háziaszer az Ereny-féle javított fákér-pora. Kellemes ízű! Nagy, remek szép dobozokban kapható 50 krajczárért. Alindcezen szerék postán megrendelhetők a készítőnél: Ereny Béla gyógyszerész, Szabadkészlás (Pestmegye), Budapesten csak a főraktárban kaphatók: Török József király-utca 12. Rendelések mindenkor aznap továbbíttatnak. 83

KÖHÖGÉS REKEDSÉG ÉS HURUT ELLEN A LEGJOBB A RÉTHY FÉLE A RÉTHY FÉLE VÉDJEJY PEMETEFÜCIUKORKA Ara 30 kr. 5 csomag 150. Mindenütt kapható. RETHY BÉLA gyógyszer, B.-Csaba. Értünk csak Réthy-félt.

A női szépség emelésre, tükörtesítésére és fenntartására legkintőbb, teljesen ártalmatlan, vegyíztéta és szirmentes készítmény a 8296 Margit Crème Róvid idő alatt szüntel szepült, májfoltot, pattanást, bőralkat (mitesser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket. még koros egyéneknél is ide bájos arcizmit kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint. Margit hölgyor 30 kr. 3 szímben. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr.

Készítő FÖLDES gyógyszerára, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz. Főraktár: Török József gyógyszerára, Budapesten, Király-utca 12.

Osztérák-magyar ACETYLÉN-TÁRSASÁG mint szövetkezet, 8170 Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz. Bécs, I., Wipplingerstrasse 22. és I. Tiefer Graben 26—28. Acetylén-világítási telepek létesít szállítók, vendéglők, kőházak, villák, kőszégek, városok stb. részére. Gázfejlesztő-készülékeink az eddigiekkel mind fölmúltak és a gáz teljesen megtisztítják, úgy hogy az égésnél füst, ártalmas gőzök és biz nem keletkezik. — Robbanás teljesen ki van zárva. Képviselek minden helységben kerestetnek!

feljebb! — 14 méter — postabér — vámentesen szállítva! Minták kiválasztására, nem különben fekete, fehér és színes 'Henneberg-selyem' blousok és ruhákra alkalmas, 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint. Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik! HENNEBERG G. selyemgyáros Zürichben. Cs. és kir. udvari szállító.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

Uj találmány-ra!! szabadalmat eszközöl és étekesít, védjegyet lajstromoztat a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat Budapest, VII., Erzsébet-körút 17/V. Találmányok finanszírozása. — Felvilágosítás díjtalan. 8593

GMEHLING HERMANN cs. és kir. udvari szállító. BŐR-BUTOR-GYÁR, Budapest, VII., Damjanich-u. 6. Állandó raktár kész bőrszékkekből, fauteuilekből, mappákból, kályhaellenzőkből, papirkosarakból stb., stb. 8345

Horgany, vörös- és sárgaréz clichék előállítás, valamint autotypiák, phototypiák, chemigraphiák, és fotografiák, úgy helybeli, mint vidéki megrendelések utánnyos áron pontosan eszközöltenek. 8356

Dinamogépgyár és vegytermékek gyára, fémalvanyizás és galvanoplasztikához szükséges kellékek gyára Képviseleje: Pfanhauser Vilmos BAIER LIPÓT, Rökk Szilárd-utca 10. Telefon.

Clichéket készíti a legújabb kivitelben 8362 WOTTITZ MANFRED Budapest, Király-utca 30. — Telefon 18—99.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK. KÖZGYÜLÉSI MEGHÍVÓ.

A Magyar Általános Hitelbank szavazatra jogosult t. cz. részvényesei az 1900. évi márczius 19-én, hétfőn, d. e. 10 órakor, Budapesten, a bank helyiségében (V., Nádor-utca 12. szám) tartandó

harminczkettedik rendes közgyűlésre meghívotnak.

- A tanácskozás tárgyai: 1. Az igazgatóság jelentése a társaság 1899. évi üzleteiről. 2. Az igazgatóság számadása az 1899-ik üzletéről és indítványa az évi nyereség megállapítása és hováfordítása iránt. 3. A felgyelő bizottság jelentése. 4. Határozathozatal a tárgyban és a felmentés megadása az igazgatóság és felgyelő bizottság részére. 5. Az alapszabályok 49. cikkének módosítása. 6. Jelentés a 'K. K. priv. Oester. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe' című bécsi intézettel fennálló egyezmény tárgyában. 7. Választás az igazgatósági tanácsba. 8. Igazgatói választás. 9. A felgyelő bizottság választása és tiszteletdíjának megállapítása. 8602

A közgyűlésen minden részvényes húsz darab letett részvény után egy szavazattal bír. A szavazatra jogosult t. cz. részvényesek felhívotnak, hogy részvényeiket a le nem járt részvényekkel együtt a közgyűlésre kitüntet határmáig 14 nappal Budapestén a Magyar Általános Hitelbanknál, vagy Bécsben a 'K. K. priv. Oester. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe' című intézettel, vagy S. M. von Rothschild bankháznál letétbe tegyék. A részvények számröndben összeállítva a benyújtó által sajtóközölés aláír jegyzék kíséretében nyújtandók be. E jegyzék Budapesten két, Bécsben három példányban állítandó ki. E jegyzék egy példány a benyújtónak az átvetel elismerésével visszaadatik. A részvények ezen elismervény visszadása mellett fognak a közgyűlés után visszazorgáltatni. A közgyűlésen belépti jegyű szolgáló igazolvány Budapesten közvetlenül a letétel alkalmával, Bécsben nyolcz nappal a közgyűlés előtt ki fog kiadatik. Ha valamely részvényes szavazati jogát más szavazatképes részvényes által óhajítja gyakorolni, a megbízott nevére szóló meghatalmazást az igazolvány hátán kitölteni s aláírni tartozik. A mérleg a felgyelő bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyűlés előtt Budapestén az intézet helyiségeiben, Bécsben a 'K. K. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe' című intézettel és S. M. von Rothschild bankháznál a részvényesek rendelkezésére bocsátatik. Budapestén, 1900 február 17-én. Az igazgatóság.

A világ legkiválóbb szere a női szépség JUNO-KENŐCS (Kéz- és arczenőcs) fenntartására és emelésére Minden eddig ismert szépiószert fölmúlta, a mellett tökéletesen ártalmatlan. Biztosan és gyorsan távolítja el a bőr mindenemű tisztálalmatlan, sárgát, mint: himlőhelyet, szepült, májfoltot, persenedéket (rimmer), bőralkat (mitesser), pikkelykötéget, bőrtálmást, napégést, arcvereséget stb. A bőr érdességét és durvaságát megszünteti, s rövid használat után hóhérré, bársónysimává teszi. Egy I. sz. tégy ár használata után még finomabb és hatásosabb utatitással 50 kr. Juno-kenőcs II. számú mint az I. számú. Használatá égyú történik mint az I. számúnál van előírva, csak hogy a folyékony égyú szappan használandó hozzá. — Ára 2 korona (1 frt).

JUNO Juno-hajfestőszer (Chromatique de Juno.) A legjobb és egyszerűs mind teljesen ártalmatlan szer. Ész vagy vörös hajzatnak, szőke, barna vagy fekete színe való tönkeltetés és állandó festésére. E szerrel festett haj (hajusz, szákal, szemöldök) színt, mely szín a természetesen meg van különböztethető, állandóan megtartja. A használati utatitási szoros betartása mellett a festés nem sikerülése teljesen ki van zárva. Vél alkalomával a kívánt árnyalat (szőke, barna vagy fekete) kérendő. Egy tok kimerő használati utatitással együtt 4 korona (2 frt). 8406 A legkintőbb és legelőbb fogtájás egy pillanat alatt megszünt! amerikai fogcsépek alkalmazása folytán. Ezen fogcsépek a legjobb szer mindennemű fogtájás ellen, akár odvas vagy lyukas fogtál, akár meghibült folytán (fogszaggatás) származik. Bámulatos gyors hatás! Egy üveg esetlenül használata utatitással 90 fillér (45 kr) 60 kr előzetes beküldése ellenében ajánlaton és bérmentve. — Fenti szerék nagyszerű hatását az elismerő- és köszönő levelek ezrei igazolják. Főraktár és egyedül készítése a hírneves JUNO készítményeknek BANTLER ÖDÖN Temesvár, Király-utca 4. Naponta szállítással postálva.

CHOCOLAT MENIER

A világ legnagyobb gyára. 50,000 kilo. Kapható minden fűszer-csemegé-kereskedésben és czukrászdában. 7000

A legjobb és legártalmatlanabb pipere- és szépiószerek

a következők: A világhírű Normakéz- és arczenőcs (szelűt Ninon-arczenőcs). A legkintőbb szer minden tisztáltság ellen u. m. szepült, hibires, májfoltt stb. — Egy tégy ár 60 krajczár. A híres Norma-szappan (szelűt Ninon-szappan) a legjobb szappan a világon, a Norma-arczenőcshez nélkülözhetetlen. Ára 40 kr. A legkintőbb arcpor (poudre) a világon a híres Norma-poudre (szelűt Ninon-poudre) 3 szímben, 1 doboz 1 frt. Norma-eréme (szelűt Ninon-eréme) szirtalan arc-szépiószér, a bőr ápolására a legjobb, különösen jó orr- és arcvörösség ellen. 1 nagy tégy 1 frt 50 kr., egy kis tégy 1 frt. Norma-hajviz (szelűt Ninon-hajviz) a haj erősítésére és kibúllása ellen. Ára egy üvegnek 1 forint. Norma-hajfestőszer (szelűt Ninon-hajfestőszer) a legjobb és legpraktikusabb szer (csak egy üvegben) szőke, barna és fekete színekben. Egy üveg ár 2 frt. Hozzá egy hajfestő-fő ár 1 frt 50 kr. Egyedül kaphatók: STEINER MIHÁLY városi gyógyszerárban, Temesvár, belváros, Sat.-György-tér 3/a szám. Budapesti főraktár: Török József gyógyszerárban, Király-utca 12.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld. Somatose erősítő-szer hasulit készült és ennek tápanyagát tartalmazza szelűt. Kompenzáló oldó Albumose készítmény a legkintőbb. erősítő-szer gyenge és a táplálkozásban elmaradottaknak, ideg-, mell- és gyomorbetegeknek, beteggyasvoknak, anyagi éhínségben szenvedők, gyermekeknek, utatitóknek, nemkülönben Vas-Somatose alavajában a sápkórosoknak lez ajánlja az orvosok által. Vas-Somatose nem egyéb 2% szerves összetételű vasat, a melyben alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmaz Somatose. Somatose rendkívül gerjeszti az étvágyat. Raktárban van az összes gyógyszerárakban és gyógynagykereskedésekben.

Michelstädter S. E. és H.

Saját készítményű cipők nagy raktára BUDAPEST, Váci-utca 28. szám. 'Triumph' cipők — gombolós, fűzős és zug nélküli — egyedül készíttők. Dr. Hög-és-féle abasz-talpbőttel ellátott cipők nagy raktára. 8477 Fiók-telepek: Debreczen, Beckerek, Sopron, Újvidék, Zágráb, Brassó, Varazsd, Szatmár. Minden cipő talpába bele van az ára nyomva.

Hogyan maradnak szépek a nők? Legbiztosabban az arcz ápolása folytán

Leichner-féle zsír-arcpor, Hermelin- és Aspasia-arcporral. E híres arcporok a legmagasabb hölgykörök és elsőrangú művésznők által előszeretettel lesznek használva, mivel azok az arczörnek fiatal, viruló színt adnak és alig lehet látni, hogy az arcz porozva van. Patti Adelina asszony 20 év óta Leichner-től szerez be arcport, Patti-örömet és arczestéket és összes megrendeléseiben, melyeket bárkinél szívesen megmutatunk, rendkívüli megelégedését kifejezte, azt mondja, hogy soha jobb gyártmányokat nem talált és hogy azokat mindig nagy örömmel fogja használni. Kapható minden utatyszerkereskedésben és a gyárban. Leichner L., Berlin, Schützenstrasse 31.

Kifogástalan ifjú
arczszint
On csak a
Kielhauser H.-féle
**GLYCERIN-
CRÈME**
Párisi hölgyor
és az elismert jószág szappanok használata által ér el.
Raktár: Török József
gyógysz. Budapest.
Azonkívül kapható minden
gyógyszerárban, drogusnál
és illatszerkereskedésben.

**CHINA-BOR
SERRAVALLO, VASSAL**
gyengék, kitérők és lábbadozók számára.
Kétféle íz.
Legjobb ajánlva és alkalmazva a következő tanárok által: dr. Braun, Drasche, Krafft-Ebing, Monti, Mosetig, Neusser, Schauta, Weinlechner stb. 1000-nél több elismeréssel. **Árak:** 1/2 literes üveg frt 1.20, 1 literes üveg frt 2.20. Kapható minden gyógyszerárban.
Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

KESSLER-féle
MAGDA-HAJKENŐCS
dermatológiai-terapeutikus alapon nyugtató és tisztító hatással a legújabb szer
korpa ellen, ugyancsak hajkihullás ellen.
MAGDA-HAJKENŐCS több év óta kipróbálva, teljesen ártalmatlan, a hajnövekedést előmozdítja és mint kitűnő óvszer a gyakran előforduló hajbetegségek ellen, még gyermekeknek is használatra legjobban ajánlható.
1 tégely ára 3 korona. — Főszékhelyénél raktár:
KESSLER REZSŐ-nél gyógyszerész
GYEETVAMOS, (Torontál vármegye).
Raktárak Budapest: Török József, Király-utca 12. sz.
Dr. Egger Vácsi-kört 17.

Párisi hajápolási szerek!
• **Viola hajápoló-tej.** Teljesen ártalmatlan, kitűnő hatású. 1 üveg ára 1 korona.
• **Viola hajszesz.** A haját leggyorsabbá nem szakítja ki, miért is ennek alkalmazásánál a hajszelvényeség nem kell tartani. 1 üveg ára 1 korona.
• **Viola Tanno-chinin-pomádé.** A haj ápolásának kitűnő hatása gyógyszerészek. 1 tégelynek ára 1 korona.
• **Viola antiszeptikus fogpor.** Egy doboz ára 60 fillér.
• **Viola antiszeptikus fogvíz.** Egy üveg ára 60 fillér. — Kapható
GEML-féle gyógyszerárban az "Arany kereskedés".
Temesvár, Belváros, Losonczy-tér.

Szép, üde és bájos arcot
csak egyedül a közkeletű Kriván-féle
BENZOÉ TEJ-CRÈME
és Hattyu-powder használata által lehet elérni. Hatása bámulatos, már 2-3 nap alatt szépít, fehérít. Eltünteti minden arczszíntelenséget és bőrbetegségeket. Az arczbőrnek friss üdőséget és elragadó bájút kölcsönöz. Teljesen ártalmatlan, nem száraz, felelősség mellett ajánljatik.
1 tégely Benzoé-tej-Crème 1 kor., 1 doboz Hattyu-powder, ártalmatlan, olommentes arczpor (fehér, rózsás vagy crème) 1 kor. 1 drb. Benzoé-tej-szappan 70 fillér — 35 kr. mindenemű fogfájást azonnal megszüntetnek a Kriván-féle Univerzál fogcsipek 1 üveg 70 fillér használati utasítással együtt.
Számítlan elismerés és köszönő levél.
Fonti készítmények törvényesen védve vannak. Mindig friss minőségben megrendelhetők a készítő
KRIVÁN JÁNOS
gyógyszerésztől, Világos (Aradm.).
6 korona rendelésnél franko szállítás, naponta széküdsz discreetio mellett. Főraktárak Budapest: Török József gyógyszerár, Dr. Egger Nádor gyógyszerár, Molnár és Moser, Nádor Nádor és Reiner Lipót drogeriánál.

Szülőöjtványok
Nemes-Kadarka, Erdő, Páros, Kővidinka, Aramon, Alecan-bud, Olasz-Rizling, Rajnai-Rizling, Madlen, Chass, piros és fehér (gyógyászati) Juhfark stb. stb. gyökör, fű, székény, minőség különböző alanyokon fajliszán árjegyzék ingyen és bérmentve. — Ezen katalógus megszerzése meg azonosan is érdekes, áll, kik idek szükeletet már felezték, vagy ezidő szerinti rendelni szándékok nincsen. — Tartalmazza az összes szülőöjtványok irását, termékekességét, minőségét, egyéb művelését s más gyakorlati tudnivalókat.
Élőkerítés
(Étősvény)
Gleditschia (koronális, krisztusóv vagy tükörszövény) valamennyi növényfajta közül legelő. Gyorsan fejlődik, nem csomós, mint akác, orgona stb. sűrű, izmos 15-25 cm. ágyú lövésével embe és barmi állatok ellen. Főelőnye, hogy agyag, homok, meszes, kőves, szikes stb. talajban kitűnően díszlik. Szőlők, kertek, legelők, udvarok, majmok, tenyésztők stb. körülfalához feltűnőhatatlan, legelősebb, örökös növény képez. Eszer darab csomó ára 6 frt, elegendő 200 méterre. Minden megrendeléshez rajokkal ellátott nyomtatott útlevelét és közlést utasítás mellékeljük. — Magyar, friss szőlők, csirkepész 100 kiló 28 frt, 50 kiló 15 frt, 10 kiló 4 frt 20 kor. Ismeretlen árjegyzék ingyen és bérmentve. Cím: "Érmelleki első szülőöjtvány-telep".
Nagy Gábor, Nagy-Káya Biharmegye. • 10188

Nehézség.
A ki eskorban, görcsokban és más idegajokban szenved, kérjen csakról szóló füzetet. Küldi ingyen és bérmentve a Schwaben-Apotheke Frankfurt a.M.
Szépség és egészség.
Étvágytalanság és Gyomorgyengeség
gyógyítására ezek mennek Karlsruheba holott ezt a célt otthon is elérhetik
Rozsnyay M.
PEPSINBORA
használatát által, mely az emésztést elősegíti és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja.
Egy üveg ára 2 kr. 40 fill., 6 üveg franco küldve 12 kor. 12 fill.
A t. cz. közönség szives figyelmébe ajánljuk, hogy minden készítményeink törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadságharc dőrszövege.
Kapható: ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerárban Arad, Szabadság-tér.
Budapest: Török József és dr. Egger Leo Nádor gyógyszerárban, valamint minden magyarországi gyógyszerárban.

Kufeké gyermeklisztjét
MAGYARORSZÁG, AUSZTRIA, NEMETORSZÁG stb. LEGELŐ HOZZÁÉRTŐI AJÁLJÁK LEGJOBBAN TAPÁLJA A GYERMEKEK KUFÉKÉ R. WIEN VI/2
GYOMORÉK BELBETEG GYERMEKEK ÉTEL-RENÖJENÉL LEGJOBBAN BEVALIK

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legízűsebb égyőves
SAVANYU-KÚT

FIUMEI
és
**CACAO-SOKOLADÉ-
GYÁR.**
Légy jó és azed kis gyermekem, Esakör megad az istenem. Ha csóndes léssz, füledbe sugom, Hogy neked adom minden szavam s a legjobbat mi a földön van még: Finom Fiumei csokoládét!

Legjobb és leghíresebb pipere hölgyor: a
L.A.
VELOUTINE
7985
Különleges Rizpor
BISMUTTAL VEQVITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Euthalin nélkül ninesen női szépség!
Eukonára és lemosásra egy percnyi idő elegendő, hogy a lezompasodott, eddig el nem ért, hóhérr arczsint elővarázsoljassék. Euthalin bárszappantól teszi a bőrt és eltávolítja az arcznak minden tisztátalanosságát. Az osztrák gyógyszerész-egylet végleges laboratoriuma által kiállított bizonyítvány szerint teljesen ártalmatlan. Kapható gyógyszerárban, drogeriákban vagy illatszerkereskedésben.
Ára kor. 1.60. — Főraktár Magyarországon részére: Török József gyógyszerésznél, Budapest, VI., Andrássy-ut 29. szám.

Váltólag és hideglelés ellen
legbiztosabb és legkellensebb szer, különösen gyermeknél, kik a keserű chinint másfél bevanni nem tudják a Rozsnyay M.-féle
Chininezukorka és Chininesokoládé
melyet a magyar orvosok és természetgyógyászok nagy gyűlésén 1899-ben Fiumében pálya által kosorozott. Értékesen kamélelektől óvakodjanak. Mindent csak a Rozsnyay M.-féle gyógyszerárban készítenek, melyek a fenyő, a hatalom, az erőszak, a vér csomagoló papírján Rozsnyay Mátyás névvel látható olvasható. 8400

6 arany, 13 ezüstérem, 30 dísz- és elismerő-oklevél.
Kwizda féle Korneuburgi marha táppor
Baromgyógytan-étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhoknak. 8171
45 év óta a legelőbb ismételt használatban, étvágy-hiánytól, rossz emésztéstől, tébekaftól a tej javítására és a tejcsere-mény szaporítására. Ára 1/2 doboz 70 kr., 1/2 doboz 85 kr.
Kwizda
táppora lovaknak és szarvasmarhákknak. 1 doboz a 5 ét-adag 30 kr. Lada a 100 ét-adag 6 frt Lada a 50 ét-adag 3 frt.
Sertéspar állatgyógy-élet. szer a hizás előmozdítására. Kis doboz 60 kr., nagy doboz 1 frt 20 kr.
Baromfi por állatgyógy-élet. szer abrak pótlékknak, 1 csomag 50 kr.
Sókhajtó labdacsek lovaknak. (Physic). 1 bádogdoboz 2 frt.
Gilisztalabdacsek lovaknak. 1 bádogdoboz 1.60, 1 carton 60 kr.
Képes katalógus ingyen és bérmentve.
Valódi csakis a fenti védjeggyel, kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. — Főraktár:
FRANZ JOHANN KWIZDA
cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és bolgár fejed. udv. szállító.
Kreisspotheke Korneuburg, Bécs mellett.

VASÁRNAPI UJSÁG
9. SZÁM. 1900. BUDAPEST, MÁRCZIUS 4. 47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt egész évre 24 korona (félre 12 *), Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG (a Világkronikával) egész évre 16 korona (félre 8 *), A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) egész évre 10 korona (félre 5 *). Külföldi előfizetőkhez a postailag meghatározott viteldi is csatolandó.

AZ ŐSFOGLALKOZÁSOKRÓL.
AZ INTÉZŐK ÚGY KIVÁNTÁK, hogy az idej párisi világhiállítás magyar történelmi pavillonjának egyik termében bemutassam azt, a mit ezredéves kiállításunk történelmi nagy keretében ugyane czim alatt lehető nagy arányokban egyesítettem s a mi, mint eredeti eszme, a szakkörökben is nagy méltatásra talált.
Az ősfoglalkozásokban kifejezett irányzat tulajdonképen kitérítése annak, a mit «történet» vagy «történelem» alatt értettünk és a miben a fény, a hatalom, az erőszak, a vér időrendbe fűzve foglaltatott, hatalmas családok

és szereplő egyének leszármaztatásával, sorsával egyetemben.
Hovatovább mindinkább jelentkezett annak szüksége, hogy mélyebbre kell nyúlunk, egészen odáig, a hol letűnt korok «polgári» élete is folyt; és be a családi tűzhely csendjébe, a hol a népelet vesz irányt, érleli azt a hatalmat, melynek semmiféle társadalmi szervezet ellentállani nem bír, mely úgy működik, mint a «lassú víz (mely) partot mos.»
Így fogva fel a dolgot, természetes, hogy legott fontosságot öltenek valamely nemzetnek foglalkozási körei is; annál nagyobbab, minél bizonyosabb, hogy szerző, vagy tenyésztő mű-

ködésük volt az, a mely a hatalomnak megadta eszközeit. És így juthatunk el — vagy le — egészen a pásztoreletig, a halászatig, melyeknek fontossága mellett történelmi okmányaink ezrei szólnak, lévén az állattenyésztés és halászat vagyon és közszükség fedezésének forrása s mint ilyen ősi soron, tehát ősfoglalkozás.
A vadászatot nem vettem fel, mert az eredet-től fogva vagy védelem, vagy — különösen a történelmi korszakokban — kedvtelés és előjog természetével bírt; ősi, népies elemei már igen nehezen vehetők ki.
De van még egy más ok is, mely az ősfoglalkozásoknak nagy jelentőséget kölcsönöz s a

Kozkol Jenő festménye.
BALATONI HALÁSZOK A ZALA FOLYÓ TORKOLATÁBAN.